

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

DIPLOMSKA NALOGA

SESTAVA IN ANALIZA LETNEGA POROČILA
GOSPODARSKE DRUŽBE

MARIJA CESAR KREGAR

KOPER, 2009

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Diplomska naloga

SESTAVA IN ANALIZA LETNEGA POROČILA
GOSPODARSKE DRUŽBE

Marija Cesar Kregar

Koper, 2009

Mentor: izr. prof. dr. Franko Milost

POVZETEK

Diplomska naloga obravnava sestavo in analizo letnega poročila. Prvi del naloge je teoretičen. V njem so predstavljeni: letno poročilo gospodarske družbe, pravna podlaga za njegovo sestavo ter njegovi obvezni in neobvezni deli. Poseben poudarek je dan računovodskemu delu letnega poročila, in sicer temeljnim računovodskim izkazom, ki pomenijo številčno osnovo za računovodsko analiziranje. V nadaljevanju sta predstavljena pojem računovodskega analiziranja in analiza s kazalniki, kjer so zaradi natančne analize navedeni tudi nekateri posamezni kazalniki. Drugi del naloge je praktičen. Predstavljena sta letno poročilo proizvodne gospodarske družbe z računovodskimi izkazi ter analiza s pomočjo kazalnikov obravnavanih v teoretičnem delu.

Ključne besede: letno poročilo, računovodsko poročilo, temeljni računovodski izkazi, računovodska analiza, kazalniki poslovanja, likvidnost, donosnost, gospodarnost

SUMMARY

The diploma thesis deals with the composition and the analysis of the annual report. The first part of the thesis is theoretical. It presents the annual report of the company, the legal basis for its compilation as well as the obligatory and nonobligatory parts. A special emphasis is given to the accounting part of the annual report namely the essential financial reports, which represent the basis for future financial analyses. Subsequently, the notion of the financial analysis and analyses using ratios is presented, where certain individual ratios are cited in order to illustrate a precise analysis. The second part of the thesis is practical and presents an annual report of a manufacturing company with its financial reports and an analysis using financial ratios is dealt with in the practical part.

Key words: annual report, accounting report, basic financial reports, financial analysis, business ratios, liquidity, profitability, operating efficiency

UDK: 657(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč	1
1.2	Namen in cilji diplomske naloge	1
1.3	Predvidene metode za doseganje ciljev diplomske naloge	2
1.4	Predvidene predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema	2
1.5	Predvidena vsebina	2
2	Letno poročilo	3
2.1	Predstavitev letnega poročila	3
2.2	Pravna podlaga za pripravo letnega poročila	4
2.3	Javna objava letnega poročila	5
2.4	Uporabniki informacij iz letnega poročila	5
2.5	Kriteriji, ki vplivajo na obseg letnega poročila oziroma na njegove obvezne sestavine	6
2.5.1	Razvrščanje družb po velikosti	6
2.5.2	Obseg letnega poročila glede na velikost družb, kot določa ZGD-1	7
2.6	Sestavni deli letnega poročila	8
2.6.1	Uvodni del letnega poročila	9
2.6.2	Splošni del letnega poročila	9
2.6.3	Računovodsko poročilo	10
2.6.4	Poslovno poročilo	19
2.6.5	Revizorjevo poročilo	20
3	Računovodsko analiziranje poslovanja	23
3.1	Pojem računovodstva in računovodskega analiziranja	23
3.2	Analiza s kazalniki	26
3.2.1	Kazalniki stanja financiranja	28
3.2.2	Kazalniki stanja investiranja	29
3.2.3	Kazalniki plačilne sposobnosti	30
3.2.4	Kazalniki obračanja	32
3.2.5	Kazalniki gospodarnosti	33
3.2.6	Kazalniki dobičkonosnosti	34
3.3	Računovodska načela	34
4	Letno poročilo proizvodnega podjetja	37
4.1	Uvodni in splošni del letnega poročila	37
4.1.1	Osnovni podatki o družbi	37
4.1.2	Predstavitev družbe	38
4.1.3	Poslanstvo, vizija, cilji	38
4.1.4	Poslovanje in rast	38

4.1.5	Zaposleni.....	39
4.1.6	Razmere na trgu	41
4.1.7	Skrb za okolje	41
4.2	Računovodsko poročilo	41
4.2.1	Bilanca stanja	42
4.2.2	Izkaz poslovnega izida	44
4.2.3	Izkaz denarnih tokov	45
4.2.4	Izkaz gibanja kapitala	45
4.3	Analiza s kazalniki	47
4.3.1	Kazalniki stanja financiranja	47
4.3.2	Kazalniki stanja investiranja	48
4.3.3	Kazalniki plačilne sposobnosti	50
4.3.4	Kazalniki obračanja	51
4.3.5	Kazalniki gospodarnosti	53
4.3.6	Kazalniki dobičkonosnosti.....	54
4.3.7	Povzetek vseh kazalnikov	55
5	Sklep.....	57
	Literatura	59

SLIKE

Slika 2.1	Osnovna shema bilance stanja	11
Slika 2.2	Osnovna shema bilance uspeha.....	13
Slika 4.1	Pregled rasti realizacije po letih za obdobje 8 let.....	39
Slika 4.2	Gibanje zaposlenih v obdobju zadnjih 8 let.....	40
Slika 4.3	Izobrazbena struktura zaposlenih	41

TABELE

Tabela 2.1	Razvrščanje družb po velikosti glede na merila po ZGD-1B	7
Tabela 2.2	Bilanca stanja po 65. členu ZGD-1	12
Tabela 2.3	Izkaz poslovnega izida – I. različica po 66. členu ZGD-1	14
Tabela 2.4	Izkaz denarnih tokov po SRS 26.....	16
Tabela 2.5	Izkaz gibanja kapitala po SRS 27.....	17
Tabela 4.1	Primerjava podatkov bilance stanja za leti 2008 in 2007 v EUR.....	43
Tabela 4.2	Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007 in za obdobje od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 v EUR	44
Tabela 4.3	Izkaz denarnih tokov za leti 2007 in 2008 v EUR	45
Tabela 4.4	Izkaz gibanja kapitala za leto 2008 v EUR.....	46
Tabela 4.5	Izkaz gibanja kapitala za leto 2007 v EUR.....	46
Tabela 4.6	Delež kapitala v financiranju	47
Tabela 4.7	Delež dolgov v financiranju.....	47
Tabela 4.8	Kazalnik finančnega vzvoda.....	48
Tabela 4.9	Delež časovnih razmejitev v financiranju	48
Tabela 4.10	Delež stalnih sredstev	49
Tabela 4.11	Delež gibljivih sredstev	49
Tabela 4.12	Odpisanost gradbenih objektov.....	50
Tabela 4.13	Odpisanost proizvodne opreme.....	50
Tabela 4.14	Odpisanost prevoznih sredstev	50
Tabela 4.15	Trajno in dolgoročno financiranje stalnih sredstev	50

Tabela 4.16	Kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti	51
Tabela 4.17	Pospešeno pokritje kratkoročnih obveznosti	51
Tabela 4.18	Koeficient obračanja terjatev do kupcev	52
Tabela 4.19	Koeficient obračanja zalog proizvodov.....	52
Tabela 4.20	Gospodarnost poslovanja.....	53
Tabela 4.21	Celotna gospodarnost	53
Tabela 4.22	Dobičkonosnost prihodkov	53
Tabela 4.23	Dobičkonosnost sredstev	54
Tabela 4.24	Dobičkonosnost kapitala.....	54
Tabela 4.25	Povzetek obravnavanih kazalnikov	55

KRAJŠAVE

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
MSRP	Mednarodni standardi računovodskega poročanja
SRS	Slovenski računovodski standardi
Ur. l. RS	Uradni list Republike Slovenije
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah
npr.	na primer
tj.	to je
d. o. o.	družba z omejeno odgovornostjo

1 UVOD

1.1 Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč

Letno poročilo je pisni dokument, ki ga družbe pripravijo za notranje in zunanje uporabnike. Je neke vrste osebna izkaznica, slika o podjetju. Prvi vtis že dobimo, ko ga vzamemo v roke, otipljemo papir, ga prelistamo in nas navdušijo vabljive fotografije. Takoj zaznamo njegovo bleščeče, barvito razkošje, njegov prestiž ali pa skromnost. Vendar se ne smemo pustiti zapeljati temu prvemu vtisu, to je obliki, čeprav je tudi ta pomembna. Pomembnejši je naslednji vtis, ko se poglobimo v vsebino in iščemo zelene številčne ali neštevilčne informacije in pojasnila, ki jih najdemo ali pa tudi ne, ki so popolne ali pa smo pri branju naleteli le na dolgovezne povedi brez zelene vsebine, brez pojasnil in brez pravih številka za podporo in osnovo pri našem nadaljnjem razmišljanju o podjetju.

Letno poročilo je zelo celovit dokument o podjetju, saj je v njem lahko zbrano vse, kar analitik potrebuje za kakovostno analizo. Izdelano je za obdobje enega poslovnega leta, ki je lahko drugačno od koledarskega. V njem so zbrani finančni podatki in tudi obvezne besedilne in neobvezne mehke informacije. In kar je še posebej pomembno: letno poročilo je javnega značaja. Dostopno je lahko komurkoli: tekmečem, konkurentom, investitorjem ali pa popolnoma navadnim kupcem, ki nameravajo jutri vplačati aro za naročeni izdelek, pa bi se na nek način vsaj približno radi prepričali, da podjetje že pojutrišnjem ne bo šlo v stečaj. Res je, da je za poglobljeno branje in razumevanje letnega poročila ter za njegovo nadaljnjo analizo potrebno tudi ekonomsko znanje. Za čisto vsakdanjega bralca pa bi morala biti dovolj jasna in razumljiva uvodni in splošni del letnega poročila.

V vseh podjetjih se vodstvo ne zaveda teže letnih poročil in s tem pomena predstavitve podjetja in njegovega poslovanja ali pa temu posvetijo premalo časa in sredstev ter obravnavajo letno poročilo kot nujno zlo. Pri analitičnem delu, ki sloni na letnih poročilih lahko naletimo na letna poročila, ki so sestavljena izključno zato, da zadostijo formalnim zakonskim zahtevam po sestavi letnega poročila.

1.2 Namen in cilji diplomske naloge

Namen diplomske naloge je proučiti literaturo in zakonske predpise (predvsem Zakon o gospodarskih družbah in Slovenske računovodske standarde), ki obravnavajo ali predpisujejo vsebino oziroma sestavo letnega poročila, ter na tej osnovi predstaviti nekaj splošnih podatkov o letnih poročilih pa tudi njegove obvezne in neobvezne dele. Del letnega poročila je tudi obvezno računovodsko poročilo s temeljnimi računovodskimi izkazi in razkritji, kar pa lahko služi kot osnova za računovodsko analizo. V nalogi je podrobneje predstavljena le analiza z določenimi kazalniki, katerih

izračun temelji na podatkih, pridobljenih v letnem poročilu. Namen diplomske naloge je povezati teoretične podlage s praktičnim primerom letnega poročila.

V praktičnem delu naloge so predstavljeni konkretno letno poročilo proizvodnega podjetja, njegovi temeljni računovodski izkazi za leti 2007 in 2008 ter analiza z izbranimi kazalniki, ki so predstavljeni že v teoretičnem delu.

Cilj diplomske naloge je izdelati analizo s predstavljenimi kazalniki in ugotoviti uspešnost poslovanja obravnavanega proizvodnega podjetja. Vir nefinančnih in finančnih podatkov za analizo je predstavljeno letno poročilo. Zato je zelo pomembno, katere informacije podjetje vključi in kako jih predstavi.

1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev diplomske naloge

V diplomski nalogi je uporabljena metoda deskripcije, saj so v teoretičnem delu predstavljeni osnovni pojmi in zakonske podlage. Uporabljena metoda temelji na študiju literature s področja gospodarskih družb, letnih poročil, računovodskih izkazov in analiz poslovanja podjetij. Metoda dela temelji tudi na povezovanju teoretičnih izhodišč s praktičnim primerom. Pri samem računovodskem analiziranju pa je uporabljen tudi pristop pojasnjevanja razmerij med primerljivimi pojavi.

1.4 Predvidene predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema

Za predstavitev teoretičnega dela je uporabljena strokovna literatura predvsem s področja letnih poročil in računovodstva ter področij poslovanja podjetij. Za izdelavo praktičnega dela naloge je uporabljeno letno poročilo proizvodnega podjetja, ki je javno objavljeno in dostopno na poslovnem spletu GVIN.com. Letno poročilo je izdelano za leto 2008, kar pomeni, da vključuje tudi računovodske podatke za leto 2007.

1.5 Predvidena vsebina

Naloga je sestavljena iz petih poglavij. Prvo poglavje je namenjeno uvodu. V drugem poglavju so predstavljeni: letno poročilo, pravna podlaga za njegovo sestavo, obvezni in neobvezni sestavni deli letnega poročila, poslovno poročilo ter računovodsko poročilo s temeljnimi računovodskimi izkazi in z razkritji. Tretje poglavje je namenjeno računovodskemu analiziranju poslovanja z izračunom nekaterih kazalnikov na temelju podatkov, pridobljenih v letnem poročilu. V četrtem poglavju je predstavljeno letno poročilo srednje velike proizvodne družbe; na njegovi osnovi je izdelana analiza poslovanja s kazalniki. Predstavljeno letno poročilo je pridobljeno iz baze podatkov poslovnega spleta GVIN.com.

Diplomska naloga je zaokrožena s sklepnim delom, kjer so povzeti pomembnejši izsledki analiz, ki so opisani v predhodnih poglavjih.

2 LETNO POROČILO

Letno poročilo je temeljna listina družbe o njeni poslovnoizidni uspešnosti poslovanja, njenem premoženjskem in finančnem stanju ter o drugih vidikih poslovanja. V njem se družba v celoti predstavi s finančnega in tudi z nefinančnega vidika. Je najbolj izrazito komunikacijsko orodje, s katerim podjetje prikaže preteklo poslovanje vsem, ki jih to zanima, hkrati pa poudari najpomembnejše dele strategije in prihodnje načrte (Horvat 2000, 15). Poroča o preteklem poslovanju, ga razlaga in opozarja na pretekle dogodke, ki so vplivali na poslovanje podjetja. Hkrati pa predstavi tudi svojo perspektivo. Je temeljno sporočilo podjetja javnosti o njegovem poslanstvu in delovanju. Uporabljajo ga različne interesne skupine, notranje in tudi zunanje.

2.1 Predstavitev letnega poročila

Letno poročilo ni le računovodsko poročilo, ampak je širše, saj ga poleg računovodskega sestavljata še poslovno poročilo oziroma splošni del.

Poslovno poročilo postreže s tistimi informacijami, ki jih zama iščemo v računovodskem poročilu. Zajema pogled poslovodstva na dosežene rezultate poslovanja ter dodaja pričakovanja v prihodnosti. Bralca seznanja s tehnološkim razvojem podjetja, z novimi proizvodi, s konkurenčnimi prednostmi in slabostmi poslovnega sistema, tržnimi deleži, z doseženimi ekološkimi in s kakovostnimi standardi, panogo, v kateri posluje, in podobno. Ne nazadnje pa iz poslovnega poročila tudi izvemo lastnike podjetja in njihove lastniške deleže v podjetju, kar ni zanemarljiv podatek. Ravno tako pa se nam razkrijejo podrejene družbe, kar nam pomaga sestaviti povezave med podjetji oziroma njihovimi lastniki in s tem razumeti včasih nerazumljive medsebojne odnose. Poslovno poročilo nas tudi seznanja o morebitnih pomembnih dogodkih, ki so se zgodili po končanem poslovnem letu.

Vsebinsko pa je letno poročilo podjetja predvsem *računovodsko poročilo* za notranje in tudi zunanje uporabnike informacij. Računovodsko poročilo sestavljajo računovodski izkazi in pojasnila, ki podrobneje obravnavajo posamezne postavke v računovodskih izkazih, računovodske politike in metode. Razkrite morajo biti uporabljene računovodske usmeritve. V računovodskem poročilu so vedno prikazani računovodski izkazi za tekoče in preteklo leto, kar bralcem daje možnost za nadaljnjo analizo. Razkrita je tudi cela vrsta drugih podatkov, na podlagi katerih lahko obravnavano podjetje primerjamo z drugimi v isti dejavnosti. Računovodske informacije so izražene vrednostno in so le del nujno potrebnih informacij za spoznavanje, analiziranje in za uspešno odločanje v povezavi s poslovnim sistemom. Zanimiva je misel, da računovodstvo ni vse, brez njega ni ničesar (Horvat 2000, 11).

K večji zanesljivosti informacij v letnih računovodskih izkazih prispevata revidiranje letnih poročil in podano revizorjevo mnenje.

2.2 Pravna podlaga za pripravo letnega poročila

Vsebino in sestavljanje letnega poročila določata *Zakon o gospodarskih družbah (ZGD)* in *Slovenski računovodski standardi (SRS)*.

ZGD je temeljni zakon o delovanju podjetij. Le-ta so po tem zakonu opredeljena kot pravne osebe, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitne dejavnosti kot svojo registrirano dejavnost, zato morajo biti registrirana kot gospodarske družbe in morajo voditi poslovne knjige in izdelati letna poročila skladno z določili ZGD. ZGD določa način računovodskega spremljanja poslovanja in način vrednotenja ter merjenja posameznih kategorij, izdelavo izkaza stanja sredstev in obveznosti do njihovih virov, ugotavljanje finančnega izida ter izračunavanje in izkazovanje poslovnega izida gospodarskih družb.

V ZGD-1 celotno 8. poglavje I. dela zakona obravnava poslovne knjige in letno poročilo. Splošnim določbam (od 53. do 59. člena) sledijo splošna pravila o letnem poročilu (od 60. do 62. člena), določbe o bilanci stanja (od 63. do 65. člena), o izkazu poslovnega izida (66. člen), vrednotenju postavk v računovodskih izkazih (67. člen), o letnem poročilu in pravilih vrednotenja ob združitvi in delitvi (68. člen), določbe o prilogah k izkazom (69. člen) ter o poslovnem poročilu (70. člen).

Na podlagi zakona mora biti letno poročilo sestavljeno jasno in pregledno. Izkazovati mora resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida.

ZGD določa splošne računovodske predpostavke za sestavljanje računovodskih izkazov in vodenje poslovnih knjig. V 54. členu ZGD-1, ki obravnava splošna pravila o računovodenju, je navedeno, da SRS določijo podrobnejša pravila o računovodenju, zlasti pa:

1. vsebino in členitev izkaza denarnih tokov in izkaza gibanja kapitala,
2. pravila o vrednotenju računovodskih postavk in
3. pravila o vsebini posameznih postavk v računovodskih izkazih in pojasnilih teh postavk v prilogi k izkazom.

Isti člen med drugim tudi določa, da SRS v zasnovi ne smejo biti v nasprotju z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja.

Slovenski računovodski standardi temeljijo na ZGD in predstavljajo pravila stroke. Združujejo domačo računovodsko teorijo z mednarodnimi zahtevami. Na letna poročila se nanašajo predvsem SRS 24, SRS 25, SRS 26 in SRS 27, ki obravnavajo metodiko oblikovnega predstavljanja gospodarskih kategorij pri zunanjem poročanju, in SRS 30, ki se nanaša na računovodsko informiranje. Standarde oblikuje Slovenski inštitut za revizijo.

2.3 Javna objava letnega poročila

V preteklosti so nekatere družbe svoje računovodske izkaze pogosto opredeljevale kot poslovno skrivnost in jih niso predstavljale javnosti (Kavčič 1998, 8). Pri nekaterih družbah takšna miselnost še vedno obstaja, čeprav ravno s takim pristopom prispevajo k dodatnemu zanimanju in vnašajo dvome ter pomisleke o svojem poslovanju. Vendar pa je vedno več podjetij, ki letna poročila objavljajo na svojih spletnih straneh in postrežejo s svojimi še vročimi letnimi ali tudi medletnimi podatki zainteresiranim uporabnikom. Precej svež vir tovrstnih informacij v slovenskem prostoru pa predstavljata tudi spletni strani AJPES in GVIN.com.

Kot določa zakon, morajo posamezne družbe v določenih rokih (najpozneje v 3 ali 8 mesecih po koncu poslovnega leta) zaradi javne objave letnih poročil le-ta predložiti organizaciji, ki je pooblaščen za obdelovanje in objavljanje podatkov (AJPES), in sicer skladno z Navodili o predložitvi letnih poročil in drugih podatkov gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov posameznikov.

AJPES mora javno objaviti letna poročila v informatizirani obliki na svojih spletnih straneh, tako da je vsakomur omogočen brezplačen vpogled v te podatke (58. člen ZGD-1).

Namen javne objave je zagotavljanje transparentnosti poslovanja gospodarskih subjektov, s tem pa tudi varnosti pravnega prometa (Rogl in drugi 2007, 13).

2.4 Uporabniki informacij iz letnega poročila

Informacije, ki jih ponuja kakovostno sestavljeno letno poročilo, so informacije o poslovanju, uspešnosti in o spremembi finančnega položaja družbe. Zanimive so za širok krog uporabnikov, tj. za notranje in tudi zunanje. Ob tem imajo posamezne skupine uporabnikov posebne zahteve po računovodskih informacijah (Odar 2009, 8):

- *Lastnike kapitala* in tudi sedanje ali možne *vlagatelje kapitala* zanimajo zlasti velikost in ustaljenost nadomestila na podlagi njihovega kapitala v obliki deležev iz čistega dobička, dividend in podobnega, politika delitve čistega dobička, dolgoročna donosnost podjetja in kakovost njegovega ravnateljstva.
- *Banke in druge financerje* zanima sprotna plačilna sposobnost podjetja, njegov finančni položaj, dolgoročna donosnost in kakovost njegovega ravnateljstva. Podobno zanima tudi dobavitelje, ki dajejo podjetju dolgoročne blagovne kredite.
- *Za zaposlence* so posebno zanimive informacije o donosnosti poslovanja podjetja ter iz nje izvirajoče možnosti zaslužkov in socialnih prejemkov pa tudi dolgoročne možnosti za zaposlovanje in kakovost ravnateljstva.

- Glavne stalne *kupce* podjetja zanimajo predvsem njegova dolgoročna donosnost ter s tem tudi možnost ohranjanja ustaljenega poslovanja, finančni položaj in kakovost ravnateljstva.
- Za *tekmece* podjetja je njegovo računovodsko informiranje zanimivo zaradi dveh nasprotujočih si razlogov: da ugotovijo, kolikšna je možnost, da kupijo podjetje, ali možnost, da podjetje kupi njih. Glede tega jih zanimajo predvsem donosnost, finančni položaj in kakovost ravnateljstva podjetja.
- *Država* in *državni organi* želijo biti seznanjeni z razmeščenostjo raznih dejavnikov, posebej z zaposleni in uživanjem posebnih pravic zaradi monopolnega položaja ali naravne rente, kar je povezano z uvajanjem dajatev.
- *Javnost*, predvsem v kraju, kjer deluje podjetje, želi vedeti, ali ogroža človekovo okolje in kako ukrepa, da se ogrožanje prepreči ali omeji. Javnost zanima tudi, kakšne so ekonomske in finančne možnosti podjetja za pomoč pri reševanju krajevnih problemov in v povezavi z zaposlovanjem. Ob tem sta zanimiva predvsem donosnost poslovanja in finančni položaj podjetja.

2.5 Kriteriji, ki vplivajo na obseg letnega poročila oziroma na njegove obvezne sestavine

Obseg letnega poročila in tudi njegova vsebina sta glede na ZGD-1 odvisna od naslednjih dejavnikov:

- pravne oblike družbe,
- velikosti družbe,
- uvrščenosti družbe na organizirani trg kapitala,
- nadrejenosti oziroma podrejenosti drugi družbi.

Zavezanci, ki so dolžni sestaviti letno poročilo, so tiste gospodarske družbe, ki se delijo na:

- osebne družbe (družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba in tiha družba),
- kapitalske družbe (družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba in komanditna delniška družba).

2.5.1 Razvrščanje družb po velikosti

Vsebina in obseg letnega poročila sta pogojena z velikostjo gospodarskih družb. Razvrščanje družb na mikro, majhne, srednje in velike je pomembno za poročanje oziroma sestavljanje in javno objavljane računovodskih izkazov ter za zakonsko predpisano obveznost revidiranja računovodskih izkazov. Merila pri razvrščanju družb po velikosti so povprečno število zaposlenih v poslovnem letu, čisti prihodki od prodaje

v poslovnem letu in vrednost aktive ob koncu poslovnega leta. Za uvrstitev v posamezno kategorijo mora družba izpolnjevati dve izmed treh meril v dveh zaporednih letih, kot je razvidno iz tabele 2.1.

Tabela 2.1 Razvrščanje družb po velikosti glede na merila po ZGD-1B

Merilo	Mikro družba	Majhna družba	Srednja družba	Velika družba
Povprečno število delavcev v poslovnem letu	≤10	≤ 50	≤ 250	Je družba, ki ni mikro, majhna, niti srednja. V vsakem primeru pa so velike družbe: – banke, – zavarovalnice, – borza vrednostnih papirjev, – družbe, ki morajo po 56. členu ZGD pripraviti konsolidirano letno poročilo.
Čisti prihodki od prodaje v EUR v poslovnem letu	≤ 2 mio.	≤ 8,8 mio.	≤ 35 mio.	
Vrednost aktive v EUR ob koncu poslovnega leta	≤ 2 mio.	≤ 4,4 mio.	≤ 17,5 mio.	

Vir: 55. člen ZGD-1B.

Nov zakon ZGD-1B (Uradni list RS, št. 68/2008) je na novo določil merila za razvrščanje družb po velikosti. V primerjavi s predhodnim zakonom je povečal dve merili, in sicer število zaposlenih v poslovnem letu in vrednost aktive ob koncu poslovnega leta. Nova merila se uporabljajo že za poslovno leto 2008.

2.5.2 Obseg letnega poročila glede na velikost družb, kot določa ZGD-1

Letna poročila majhnih, srednjih in velikih družb se lahko zelo razlikujejo. Njihov obseg in vsebina sta vezana na velikost gospodarskih družb. V vsakem primeru pa obsegajo bilanco stanja in izkaz poslovnega izida ter priloge s pojasnili k izkazu.

Po 60. členu ZGD-1 so letna poročila *majhnih kapitalskih* družb sestavljena vsaj iz:

1. bilance stanja,
2. izkaza poslovnega izida,
3. priloge s pojasnili k izkazu.

Letna poročila *srednje velikih in velikih kapitalskih družb, dvojnih družb ter tistih majhnih kapitalskih družb, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu* (družbe iz prvega odstavka 57. člena ZGD-1), pa so sestavljena iz:

1. računovodskega poročila, ki ga sestavljajo:

- bilanca stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz denarnih tokov,
- izkaz gibanja kapitala,
- priloge s pojasnili k izkazu,

2. *poslovnega poročila*, ki ga določa 70. člen ZGD-1.

Družba, ki je nadrejena eni ali več družbam (podrejene družbe), mora poleg letnega poročila pripraviti tudi *konsolidirano letno poročilo*, če je nadrejena družba ali ena izmed podrejenih družb organizirana kot kapitalna družba, kot dvojna družba ali kot druga istovrstna pravnoorganizacijska oblika po pravu države sedeža družbe. Vsebina konsolidiranega letnega poročila je torej skupno poročilo za neko povezano skupino podjetij. Kot določa 56. člen ZGD-1, je konsolidirano letno poročilo sestavljeno iz konsolidiranega računovodskega poročila in konsolidiranega poslovnega poročila skupine družb, vključenih v konsolidacijo. Rok za pripravo konsolidiranega letnega poročila je 4 mesece.

Letnemu poročilu se, kadar obstaja, priložijo revizorjevo poročilo, predlog za uporabo bilančnega dobička in poročilo o razmerjih z obvladujočo družbo, ki pa niso sestavni del letnega poročila (8. odstavek 60. člena ZGD-1).

2.6 Sestavni deli letnega poročila

Vsi deli letnega poročila imajo enako poslanstvo, to je predstaviti poslovanje podjetja. Namenjeni so različnim uporabnikom. Letno poročilo je ob upoštevanju zakona in izkušenj sestavljeno iz:

- naslovnice in uvodnega dela,
- splošnega dela,
- obveznega dela
- računovodskega poročila,
- poslovnega poročila,
- revizijskega poročila.

ZGD-1 v 61. členu določa, da mora biti letno poročilo sestavljeno jasno in pregledno. Izkazovati mora resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida. ZGD-1 določa le obvezne sestavine letnih poročil, sama oblika letnega poročila pa ni predpisana.

Za pripravljajanje in predstavljanje računovodskih izkazov je odgovorna uprava (ravnateljstvo). Ta tudi določi vsebino in obliko dodatnih informacij. Poročanje na podlagi teh informacij sicer ne sodi v poročanje o računovodskih izkazih, vendar so objavljeni računovodski izkazi zasnovani tudi na informacijah, ki jih uporablja uprava

ter se nanašajo na finančni položaj, uspešnost in spremembe finančnega položaja podjetja.

ZGD-1 v 272. členu določa, da mora uprava nemudoma po sestavi predložiti letno poročilo nadzornemu svetu. Če je potrebno letno poročilo revidirati, ga je treba predložiti skupaj z revizorjevim poročilom. K letnemu poročilu mora uprava priložiti tudi predlog za uporabo bilančnega dobička, ki ga bo predložila skupščini.

Po novem 60. a-členu (ZGD-1B) morajo člani organov vodenja in nadzora družbe skupno zagotoviti, da so letna poročila z vsemi sestavnimi deli, vključno z izjavo o upravljanju družbe, sestavljena in objavljena skladno z ZGD-1, s SRS ali z MSRP. Pri tem morajo ravnati skladno s pristojnostmi, skrbnostjo in z odgovornostmi, kot jih za posamezno obliko družbe določa ZGD-1.

2.6.1 Uvodni del letnega poročila

Uvodni del letnega poročila mora biti razumljiv tudi za strokovno manj podkovane bralce v nasprotju z obveznim delom, ki je namenjen zahtevnejšim bralcem. Hkrati mora biti uvodni del prepričljiv, da vabi k nadaljnjemu branju (Horvat 2003, 246). Uvodni del naj bi na kratko prikazal uspešnost poslovanja in bralcu ponudil le izbrane podatke. Uvodni del letnega poročila lahko vsebuje:

- naslovnico,
- kazalo,
- kratko uvodno predstavitev podjetja,
- poročilo predsednika uprave in poročilo predsednika nadzornega sveta,
- kratek povzetek s finančnimi in z drugimi poudarki, ki so bili pomembni za podjetje v poslovnem letu.

Kratka uvodna predstavitev podjetja vsebuje najosnovnejše podatke o podjetju (sedež podjetja, osnovna dejavnost, število zaposlencev, matična in davčna številka ter drugo). Podjetja navadno navedejo tudi glavne mejnike v preteklem poslovanju in zgodovinski pregled poslovanja po letih. Na začetku letnega poročila podjetje predstavi tudi temeljna sporočila poslanstva, vizijo in tudi svoje cilje.

2.6.2 Splošni del letnega poročila

Splošnega dela letnega poročila ne določajo predpisi in standardi. Predstavlja mehki del informacij, pri katerih ima podjetje proste roke. Še vedno pa obstajajo splošne smernice, ki priporočajo, katere tipične sestavine, poleg obveznih, je dobro vključiti (Horvat 2000, 78). Tako naj bi bile tipične sestavine splošnega dela letnega poročila naslednje:

- prodaja in marketing,

- večletni pregled finančnih podatkov,
- analiza upravljanja s komentarjem uprave,
- poročilo o kapitalu,
- segmentne informacije (po trgih, poslovnih programih, profitnih centrih in podobno),
- seznam podružnic z naslovi in organizacijska struktura, struktura blagovnih znamk, distribucijska mreža,
- seznam direktorjev in vseh pisarn,
- tržna cena delnice in tržna kapitalizacija.

2.6.3 Računovodsko poročilo

Računovodsko poročilo pomeni obvezni del letnega poročila, in sicer finančni del letnega poročila. Sestavljajo ga računovodski izkazi skupaj s pojasnili. Prikazujejo vrednostne učinke poslovnih dogodkov, ki jih združujejo v večje skupine. Ker tako združeni podatki niso zadostna informacija o položaju podjetja, je potrebno računovodskim izkazom dodati pojasnila oziroma razkritja. Šele z razkritji in dodatnimi pojasnili lahko uporabniki računovodskih informacij dobijo pravo sliko podjetja in njegovega finančnega položaja.

Temeljni računovodski izkazi so:

- bilanca stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz denarnih tokov,
- izkaz gibanja kapitala.

Bilanca stanja

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem naj bi bilo resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov ob koncu poslovnega leta. Za potrebe podjetja se bilanca stanja lahko sestavi večkrat letno. S tem se na določen dan naredi presek premoženja in virov financiranja podjetja. Je statičen računovodski izkaz.

Bilanca stanja daje bistvene računovodske informacije za potrebe obvladovanja ekonomskega položaja in rasti podjetja; poleg tega je najboljši pripomoček za izkazovanje resničnega premoženja (obseg in sestava premoženja) in finančnega položaja (obseg in sestava virov sredstev, finančna skladnost premoženja in njihovih virov) vsakega podjetja in tudi poslovne uspešnosti, ki se vidi iz primerjave kapitala na začetku in koncu obdobja (Koletnik 1997, 202).

V bilanci stanja je uresničeno temeljno načelo gospodarjenja, da lahko poslovni sistem razpolaga le s tolikšnimi sredstvi, kolikor znašajo obveznosti zanje. Zato mora

biti vsota sredstev v bilanci stanja – aktiva enaka vsoti obveznosti do virov sredstev – pasivi (Melavc in Milost 2003, 138), kot je razvidno s slike 2.1.

Slika 2.1 Osnovna shema bilance stanja

Bilanca stanja na dan ...

Sredstva (aktiva)	Obveznosti do virov sredstev (pasiva)
Stalna sredstva	Kapital
Gibljiva sredstva	Časovne razmejitev
	Dolgovi

Vir: Igličar in Hočevar 1997, 51.

V aktivih so sredstva razvrščena po hitrosti obračanja med stalna in gibljiva, znotraj te razvrstitve pa po obliki med stvari, pravice in denar. Na drugi strani bilance stanja, to je v pasivi, pa so razvrščene obveznosti do virov sredstev po obliki med kapital in dolgove, po zapadlosti pa med dolgoročne in kratkoročne obveznosti.

Bilance stanja lahko razvrstimo po različnih sodilih, in sicer (Milost 1996, 72):

- glede na čas, v katerem jih sestavljamo, so bilance stanja lahko predračunske in obračunske;
- glede na uporabnike informacij so lahko bilance stanja notranje ali zunanje; notranje so namenjene zadovoljevanju potrebno notranjim uporabnikom, zunanje pa so namenjene zunanjim uporabnikom;
- glede na namen so bilance stanja redne in izredne; redne bilance stanja so začetne in končne ter tiste, ki imajo točno določen datum, izredne pa se sestavljajo ob izrednih razmerah, npr. ob ustanovitvi podjetja, združitvi, likvidaciji in drugo.

Obseg in razčlenitev postavk v bilanci stanja sta odvisna od namena in potreb poročanja ter od vrste in narave podjetja.

Obliko bilance stanja predpisuje ZGD-1, ki v 65. členu določa njeno členitev, pri tem pa upošteva tudi velikost družbe. Tudi v SRS 24 je členitev bilance stanja enaka. V tabeli 2.2 sledi bilanca stanja, kot jo določa 65. člen ZGD-1, členjena le po zaporednih rimskih številkah:

Tabela 2.2 Bilanca stanja po 65. členu ZGD-1

Sredstva	
A.	Dolgoročna sredstva
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev
II.	Opredmetena osnovna sredstva
III.	Naložbene nepremičnine
IV.	Dolgoročne finančne naložbe
V.	Dolgoročne poslovne terjatve
VI.	Odložene terjatve za davek
B.	Kratkoročna sredstva
I.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo
II.	Zaloge
III.	Kratkoročne finančne naložbe
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve
V.	Denarna sredstva
C.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitev
Skupaj sredstva	
Obveznosti do virov sredstev	
A.	Kapital
I.	Vpoklicni kapital
II.	Kapitalske rezerve
III.	Rezerve iz dobička
IV.	Presežek iz prevrednotenja
V.	Preneseni čisti poslovni izid
VI.	Čisti poslovni izid poslovnega leta
B.	Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev
C.	Dolgoročne obveznosti
I.	Dolgoročne finančne obveznosti
II.	Dolgoročne poslovne obveznosti
III.	Odložene obveznosti za davek
Č.	Kratkoročne obveznosti
I.	Obveznosti vključene v skupine za odtujitev
II.	Kratkoročne finančne obveznosti
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti
D.	Kratkoročne pasivne časovne razmejitev
Skupaj obveznosti do virov sredstev	

Vir: 65. člen ZGD-1.

Iz bilance stanja je razvidno, s kakšnimi sredstvi podjetje razpolaga in kako ta sredstva financira. Postavi pa se vprašanje, kako uspešno podjetje uporablja

razpoložljiva sredstva oziroma kakšna je uspešnost poslovanja podjetja. Odgovor na to vprašanje dobimo v izkazu uspeha¹ (Igličar in Hočevar 1997, 51).

Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid v poslovnem letu. Je temeljni računovodski izkaz in se nanaša na določeno obdobje (npr. mesec, trimesečje, polletje, leto) in ne na določen časovni trenutek – kot bilanca stanja. Izkaz poslovnega izida je dinamičen računovodski izkaz. Zajema dosežene prihodke in odhodke podjetja v določenem obdobju ter ustvarjeni poslovni izid, ki je razlika med prihodki in odhodki. Če so prihodki večji od odhodkov, podjetje doseže dobiček, če so odhodki večji od prihodkov, pa ima podjetje izgubo (Igličar in Hočevar 1997, 51). Osnovna shema bilance uspeha je prikazana na sliki 2.2.

Slika 2.2 Osnovna shema bilance uspeha

Bilancia uspeha za obdobje ...		Bilancia uspeha za obdobje ...	
Odhodki	Prihodki	Odhodki	Prihodki
Dobiček			Izguba

Vir: Igličar in Hočevar 1997, 58.

Prihodki zajemajo vrednost prodanih proizvodov in opravljenih storitev podjetja v določenem obdobju, prihodke od financiranja in druge izredne postavke, ki povečujejo poslovni izid.

Odhodki zajemajo stroške, ki se nanašajo na prodane količine proizvodov, s katerimi so pridobljeni prihodki, zajemajo pa tudi nekatere druge postavke zunaj stroškov, ki prav tako zmanjšujejo poslovni izid.

Tudi bilance poslovnega izida lahko razvrstimo (Milost 1996, 77):

- glede na čas, v katerem jih sestavljamo, so bilance poslovnega izida lahko predračunske ali obračunske,
- glede na uporabnike so notranje za notranje uporabnike informacij in zunanje za zunanje uporabnike informacij,
- glede na namen so redne in izredne; redne so tiste, v katerih je bilančni datum vnaprej določen, izredne pa sestavljamo ob nepredvidenih dogodkih,

¹ Izkaz uspeha je star izraz, ki ga je nadomestil zdajšnji izraz izkaz poslovnega izida.

- glede na obliko ločimo vzporedne, zaporedne in stopničaste bilance poslovnega izida; pri vzporednem in zaporednem razvrščanju bilančnih postavk govorimo o bilanci poslovnega izida, pri stopničastem razvrščanju govorimo o izkazu stanja.

Izkaz poslovnega izida je določen s 66. členom ZGD-1 in SRS 25. Družbe imajo na voljo dve različici, po katerih sestavljajo izkaz poslovnega izida, in sicer nemško (različica I) in angloameriško (različica II). Standardi dajejo prednost angloameriški različici, ki je bolj usmerjena k poslovnim potrebam, vendar večina slovenskih družb raje izbere nemško različico.

V nadaljevanju sledi skrajšana razčlenitev izkaza poslovnega izida, in sicer le po arabskih številkah, čeprav 66. člen ZGD-1 (enako tudi SRS 25.5) posamezne številke ponekod še podrobneje razčleni. Navedena členitev velja enako za vsa podjetja, ne glede na njihovo velikost, in je predvidena za zunanje poslovno poročanje. Izkaz poslovnega izida po I. različici je razviden v tabeli 2.3.

Tabela 2.3 Izkaz poslovnega izida – I. različica po 66. členu ZGD-1

+	1.	Čisti prihodki od prodaje
±	2.	Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje
+	3.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve
+	4.	Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)
-	5.	Stroški blaga, materiala in storitev
-	6.	Stroški dela
-	7.	Odpisi vrednosti
-	8.	Drugi poslovni odhodki
+	9.	Finančni prihodki iz deležev
+	10.	Finančni prihodki iz danih posojil
+	11.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev
-	12.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb
-	13.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti
-	14.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti
+	15.	Drugi prihodki
-	16.	Drugi odhodki
-	17.	Davek iz dobička
±	18.	Odloženi davki
=	19.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (1±2+3+4-5-6-7-8+9+10+11-12-13-14+15-16-17±18)

Vir: 66. člen ZGD-1.

ZGD-1 v 5. odstavku 66. člena določa, da mora družba dopolniti izkaz poslovnega izida z naslednjimi postavkami:

- preneseni dobiček/prenesena izguba,

- zmanjšanje (sprostitvev) kapitalskih rezerv,
- zmanjšanje (sprostitvev) rezerv iz dobička ločeno po posameznih vrstah teh rezerv,
- povečanje (dodatno oblikovanje) rezerv iz dobička ločeno po posameznih vrstah teh rezerv,
- bilančni dobiček/bilančna izguba.

ZGD-1 pa tudi dopušča možnost, da družba namesto v izkazu poslovnega izida izkaže zahtevane podatke v prilogi k izkazu ali pa v izkazu gibanja kapitala, kadar ga družba sestavlja. Navedene dodatne postavke vsebinsko ne sodijo v izkaz poslovnega izida, saj gre za spremembe postavk bilance stanja v obračunskem obdobju.

Neposredno povezavo med bilanco stanja in izkazom poslovnega izida predstavlja ustvarjeni poslovni izid obračunskega obdobja, saj vpliva na povečanje (ob dobičku) ali zmanjšanje (ob izgubi) kapitala podjetja v bilanci stanja.

Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov prikazuje gibanje prejemkov in izdatkov ali pritokov in odtokov v poslovnem letu ter pojasnjuje spremembe pri stanju denarnih sredstev (60. člen ZGD-1). Vsebuje pomembne informacije za odločanje pri poslovanju, financiranju in pri naložbenju. Na podlagi teh informacij je mogoče ugotoviti razloge za povečanje ali zmanjšanje denarnih sredstev v obračunskem obdobju. Denarna sredstva se lahko povečajo na podlagi poslovanja, novega financiranja ali raznaložbenja in nasprotno tudi zmanjšajo (Odar 2009,17).

SRS 26 opredeljuje oblike izkaza denarnih tokov za zunanje poslovno poročanje po različici I (neposredna metoda) in različici II (posredna metoda). Prednost daje različici I izkaza denarnih tokov, pri kateri so postavke vseh vrst denarnih tokov prikazane kot prejemki in izdatki. Večina družb pa še vedno uporablja običajno obliko različice II, pri kateri so denarni tokovi pri poslovanju prikazani le kot pribitek prejemkov oziroma izdatkov, ki ga izračunamo na podlagi postavk izkaza poslovnega izida in sprememb čistih obratnih sredstev, časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek kot poslovnih postavk bilance stanja.

SRS 26.5 določa obliko izkaza denarnih tokov po neposredni metodi (različica I), ki je prikazana v tabeli 2.4 (členitve le po črkah in ne podrobneje, kot predpisuje SRS 26.5).

Tabela 2.4 Izkaz denarnih tokov po SRS 26

A. Denarni tokovi pri poslovanju
a Prejemki pri poslovanju
b Izdatki pri poslovanju
c Pribitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju
B. Denarni tokovi pri naložbenju
a Prejemki pri naložbenju
b Izdatki pri naložbenju
c Pribitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju
C. Denarni tokovi pri financiranju
a Prejemki pri financiranju
b Izdatki pri financiranju
c Pribitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju
Č. Končno stanje denarnih sredstev
x Denarni izid v obdobju (seštevek pribitkov Ac, Bc in Cc)
+
y Začetno stanje denarnih sredstev

Vir: SRS 26.5.

Izkaz gibanja kapitala

Izkaz gibanja kapitala prikazuje gibanje posameznih sestavin kapitala v poslovnem letu, vključno z uporabo čistega dobička in pokrivanjem izgube (60. člen ZGD-1). Take informacije potrebujejo lastniki in upniki poslovnega sistema.

Oblike izkaza gibanja kapitala za zunanje poslovno poročanje opredeljuje SRS 27.

Izkaz gibanja kapitala ima obliko razpredelnice, kjer so v 6 glavnih stolpcih prikazane različne vrste kapitala, v *vrsticah* pa možni dogodki.

V *vrsticah* se pojavljajo naslednji možni dogodki, kot so:

- začetno stanje v obdobju,
- premiki v kapital,
- premiki v kapitalu,
- premiki iz kapitala,
- končno stanje v obdobju.

Stolpci z različnimi vrstami kapitala so razvidni iz tabele 2.5.

Tabela 2.5 Izkaz gibanja kapitala po SRS 27

I	Vpoklicni kapital
1	Osnovni kapital
2	Nevpoklicni kapital (kot odbitna postavka)
II	Kapitalske rezerve
III	Rezerve iz dobička
1	Zakonske rezerve
2	Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže
3	Lastne delnice in lastni poslovni deleži (kot odbitna postavka)
4	Statutarne rezerve
5	Druge rezerve iz dobička
IV	Presežek iz prevrednotenja
V	Preneseni čisti poslovni izid
1	Preneseni čisti dobiček
2	Prenesena čista izguba
VI	Čisti poslovni izid poslovnega leta
1	Čisti dobiček poslovnega leta
2	Čista izguba poslovnega leta

Vir: SRS 27.

Poseben dodatek k izkazu gibanja kapitala je prikaz bilančnega dobička ali bilančne izgube na podlagi 64. člena ZGD-1.

Pojasnila računovodskih izkazov

Pojasnila oziroma obvezna razkritja so določena v 69. členu ZGD-1. Vendar pa je v začetku prvega odstavka tega člena določeno, da mora priloga k izkazom poleg podatkov in pojasnil, ki jih določa ta člen, upoštevati tudi druge člene ZGD-1, SRS in tudi MSRP. Posebej podjetja, katerih računovodski izkazi morajo biti revidirani, so dolžna poleg obveznih razkritij upoštevati še standarde ter razkriti še veliko več podatkov in informacij. Ker sta se po standardih obseg in tudi pomen obveznih razkritij bistveno povečala, morajo družbe temu vprašanju nameniti veliko pozornost. Paziti je treba, da razkritij ni preveč in da se po nepotrebnem ne bi razkrivale tudi poslovne skrivnosti.

Razkritja morajo biti jasna in pregledna. V nadaljevanju so le na kratko predstavljena, saj je njihov obseg za to nalogo preobsežen. Združimo jih lahko po naslednjih vsebinskih sklopih:

1. *Vrednotenje*

Razkrite morajo biti metode, ki so bile uporabljene za vrednotenje posameznih postavk in metode, ki so bile uporabljene za izračun odpisov vrednosti. Pri postavkah, ki so v tuji valuti, mora biti pojasnjen tečaj in način preračuna v domačo valuto.

2. *Razmerja z drugimi podjetji*

Razkriti morajo biti: firma, sedež, delež udeležbe v kapitalu, višina lastnega kapitala in poslovni izid v poslovnem letu, in sicer za vsako družbo, v katerem kapitalu je poročevalka sama ali po osebi, ki deluje za račun družbe, udeležena z najmanj 20 %.

Potrebno je razkriti transakcije (tudi zneske in druge podatke), ki jih je podjetje začelo s povezanimi strankami, če so pomembne in niso bile opravljene pod običajnimi tržnimi pogoji.

3. *Kapital in obveznosti*

Če ima družba odobreni kapital ali je pogojno povečala osnovni kapital, mora razkriti višino odobrenega kapitala in število ter najmanjši emisijski znesek delnic, ki so bile v poslovnem letu izdane za ta namen.

Če ima družba lastne deleže ali jih je imela med poslovnim letom, mora razkriti njihovo število, znesek in delež lastnih deležev v osnovnem kapitalu, datum in razlog njihove pridobitve ali odtujitve, denarno vrednost nasprotne dajatve. Razkriti mora tudi število in znesek lastnih deležev, ki jih je družba sprejela v zastavo.

Družba mora razkriti število vrednostnih papirjev, ki dajejo imetnikom pravico do udeležbe v dobičku in pravice, ki iz njih izhajajo.

Če je obseg rezervacij pomemben, mora družba razčleniti in pojasniti zneske rezervacij pod postavko druge rezervacije.

Razkriti mora višino vseh obveznosti z rokom dospelosti daljšim od 5 let. Ravno tako mora razkriti višino vseh obveznosti, ki so zavarovane s stvarnim jamstvom, podatki o obliki in načinu zagotovitve stvarnega jamstva.

Razkriti je treba vrsto in poslovni namen operacij podjetja, ki niso izkazane v bilanci stanja, ter njihov vpliv na podjetje, če so tveganja ali koristi, ki iz njih izhajajo, pomembni in če je razkritje teh tveganj ali koristi nujno za oceno finančnega stanja podjetja.

Družba mora razkriti skupni znesek finančnih obveznosti, ki niso izkazane v bilanci stanja, če so ti podatki pomembni za oceno finančnega položaja družbe.

4. *Poslovni izid*

Družba mora razčleniti čiste prihodke od prodaje po posameznih področjih poslovanja družbe ali posameznih zemljepisnih trgih, če se glede organizacije prodaje proizvodov ali storitev posamezna področja med seboj pomembno razlikujejo.

5. *Zaposleni in skupine oseb*

Razkriti je treba povprečno število delavcev v poslovnem letu, razčlenjeno po skupinah glede na izobrazbo.

6. Družba mora razkriti tudi *skupni znesek vseh prejemkov*, ki so jih za opravljanje nalog v poslovnem letu prejeli člani posloводства, drugi delavci družbe, zaposleni na podlagi pogodbe, za katero ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, in člani nadzornega sveta. Razkriti mora tudi znesek, obrestno mero, odplačila za odobrene predujme in posojila.
7. *Druga razkritja*
Če je družba zavezana k revidiranju, mora razkriti znesek, porabljen za revizorja, in še posebej zneske porabljene za revidiranje letnega poročila, druge storitve dajanja zagotovil, storitve davčnega svetovanja in za druge nerevizijske storitve.

2.6.4 Poslovno poročilo

V poslovnem poročilu mora podjetje poročati o vseh podatkih, ki so pomembni za bralce letnega poročila in se nanašajo na poslovanje ter delovanje podjetja, obenem pa niso razkriti v računovodskem poročilu (Horvat 2000, 50). To pomeni, da poslovno poročilo dopolnjuje podatke in informacije, ki jih zagotavlja računovodsko poročilo.

Poslovno poročilo sodi med obvezen del letnega poročila. Njegova oblika ni predpisana. Družba se sama odloči, kako ga bo sestavila. Vendar pa je poslovno poročilo tudi neke vrste izkaz posloводства, ki z njim predstavlja svoje delo, svoje uspehe in neuspehe, uspešnost poslovanja in predvsem vizijo prihodnosti, ki ni razvidna iz računovodskih izkazov in informacij (Odar 2009, 22).

Kot določa 70. člen ZGD-1 (1. odstavek), mora poslovno poročilo vsebovati najmanj pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja pa tudi opis bistvenih tveganj in negotovosti, ki jim je izpostavljena.

Pošten prikaz mora biti uravnotežena in celovita analiza razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, ki ustreza obsegu in vsestranskosti njenega poslovanja. Analiza mora v obsegu, ki je potreben za razumevanje razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vsebovati ključne računovodske, finančne in po potrebi druge kazalce, kazalnike in druge pokazatelje, ki vključujejo tudi informacije, povezane z varstvom okolja in delavci. Analiza se sklicuje na zneske v računovodskih izkazih in obsega potrebna dodatna pojasnila.

V poslovnem poročilu morajo biti prikazani tudi vsi pomembni poslovni dogodki po koncu poslovnega leta, pričakovani razvoj družbe, dejavnost družbe na področju raziskav in razvoja ter obstoj njenih podružnic.

ZGD-1 družbe tudi zavezuje, da morajo biti, če je to pomembno za presojo premoženja, obveznosti, finančnega položaja in poslovnega izida, v poslovnem poročilu prikazani še cilji in ukrepi upravljanja finančnih tveganj družbe, vključno z ukrepi za zavarovanje vseh najpomembnejših vrst načrtovanih transakcij, za katere se zavarovalni

posli računovodsko prikazujejo posebej, ter izpostavljenost družbe cenovnim, kreditnim, likvidnostnim tveganjem in tveganjem v zvezi z denarnim tokom.

Poslovno poročilo vključuje tudi izjavo o upravljanju družbe, ki obsega navedbo, ali družba pri svojem poslovanju uporablja kak kodeks, navedbo tega kodeksa, njegovo javno dostopnost in navedbo njegovih posameznih določb, ki jih družba ni upoštevala, z utemeljitvijo. Poleg tega mora izjava vsebovati opis najpomembnejših značilnosti ureditve notranjih nadzorov in upravljanja tveganj, podatke o delovanju skupščine družbe in njenih ključnih pristojnosti, opis pravic delničarjev in njihovega uveljavljanja, podatke o sestavi in delovanju organov vodenja ali nadzora in njihovih komisij ter še druge predpisane podatke.

Poslovno poročilo družb, ki so zavezane k uporabi zakona, ki ureja prevzeme, mora vsebovati tudi podatke po stanju na zadnji dan poslovnega leta in vsa potrebna pojasnila o sestavi osnovnega kapitala družbe, tudi o vseh vrednostnih papirjih, vseh omejitvah prenosa delnic, pomembnem neposrednem in posrednem imetništvu vrednostih papirjev družbe glede doseganja kvalificiranega deleža, vsakem imetniku vrednostnih papirjev, ki zagotavljajo posebne kontrolne pravice, vseh omejitvah glasovalnih pravic, vseh družbi znanih dogovorih med delničarji, ki vplivajo na omejitev prenosa vrednostnih papirjev ali glasovnih pravic, o pooblastilih članov posloводства za izdajo ali nakup lastnih delnic in podobno.

2.6.5 Revizorjevo poročilo

ZGD-1 v 57. členu določa, da mora letna poročila velikih in srednjih kapitalskih družb, dvojnih družb in majhnih kapitalskih družb, katerih vrednostni papirji kotirajo na borzi, ter konsolidirana letna poročila najpozneje v šestih mesecih po preteku poslovnega leta pregledati samostojno revizorsko podjetje oziroma samostojni revizor v skladu s posebnimi predpisi (zakon o revidiranju). Revizor mora revidirati računovodsko poročilo in pregledati poslovno poročilo, da preveri, koliko je njegova vsebina skladna z drugimi sestavinami letnega poročila. Vse to velja tudi za konsolidirana letna poročila.

Revidiranje pomeni preizkušanje in ocenjevanje računovodskih izkazov ter podatkov in metod, uporabljenih pri njihovem sestavljanju, in na podlagi tega dajanje neodvisnega strokovnega mnenja o tem, ali računovodski izkazi v vseh pomembnejših pogledih podajajo resničen in pošten prikaz finančnega stanja in poslovni izid pravne osebe v skladu s SRS.

Skladno s 57. členom ZGD-1 mora revizorjevo poročilo vsebovati:

- uvod,
- opis namena in obsega revidiranja,

- revizijsko mnenje (pritrdilno brez pridržkov, s pridržki ali odklonilno mnenje; v določenih primerih pa revizor lahko zavrne izdelavo mnenja),
- pojasnjevalni odstavek,
- mnenje o (ne-)usklajenosti poslovnega poročila z računovodskim poročilom istega poslovnega leta,
- datum in revizorjev podpis.

ZGD-1 še določa, da revizor odgovarja družbi in njenim delničarjem za škodo, ki jim jo povzroči s kršitvijo pravil o revidiranju, določenih z zakonom o revidiranju.

Poslovodstvo mora revidirano letno poročilo ali revidirano konsolidirano letno poročilo predložiti organu družbe, pristojnemu za sprejetje tega poročila, skupaj z revizorjevim poročilom, najpozneje v osmih dneh po prejemu revizorjevega poročila.

3 RAČUNOVODSKO ANALIZIRANJE POSLOVANJA

Računovodsko analiziranje je del računovodstva. Pomeni presojanje in pojasnjevanje stanja in uspešnosti poslovanja. Ugotavlja odmike od začrtane poti, njihove vzroke in posledice. Sestavni del računovodskega analiziranja je tudi oblikovanje predlogov za izboljševanje poslovnih procesov in stanj.

3.1 Pojem računovodstva in računovodskega analiziranja

Računovodstvo je del informacijskega sistema, ki spremlja in proučuje v denarni merski enoti izražene poslovne dogodke, povezane s poslovanjem posameznega poslovnega sistema. Računovodstvo je sestavljeno iz štirih različnih, vendar med seboj tesno povezanih računovodskih funkcij:

- knjigovodstva,
- računovodskega načrtovanja,²
- računovodskega nadzora,
- računovodske analize.

Pri tem je *knjigovodstvo* del funkcije obravnavanja podatkov o preteklosti, *računovodsko načrtovanje* je del funkcije obravnavanja podatkov o prihodnosti, *računovodski nadzor* je del funkcije nadziranja obravnave podatkov, *računovodska analiza* je del funkcije analiziranja podatkov (Igličar in Hočevar 1997, 25). O knjigovodstvu in računovodskem načrtovanju govorimo tudi kot o računovodskem spremljanju poslovanja, o računovodskem nadzoru in računovodski analizi pa kot o računovodskem proučevanju poslovanja.

Najdemo tudi pisanje o peti funkciji računovodstva, o *informiranju*, ki je sestavina ene ali druge izmed štirih funkcij sodobnega računovodstva (Melavc in Milost 2003, 25). Računovodsko informiranje se ukvarja s posredovanjem računovodskih podatkov in informacij svojim uporabnikom (Zadravec 2003, 20):

- upravi za odločanje in vodenje družbe,
- lastnikom za preverjanje uprave in pošten prikaz poslovanja,
- poslovnim partnerjem za ugotavljanje bonitete,
- državi za ustrezen obračun in plačilo davščin.

Računovodske informacije so predstavljene v obliki računovodskih poročil, ki pa se razlikujejo glede na svoje uporabnike. Ta računovodska poročila so lahko pripravljena kot pobudna (za uporabnike, ki soodločajo pri načrtovanju), nadzorna (za uporabnike, ki

---

² Nekateri avtorji drugo sestavino računovodstva, to je računovodsko načrtovanje ozačujejo z izrazom računovodsko predračunavanje (Milost 1997, 15).

soodločajo pri nadziranju) in informativna (uporabnike spodbujajo k uspešnemu poslovanju). Zunanji uporabniki računovodskih informacij imajo pravico do vseh računovodskih podatkov in informacij, z izjemo tistih, ki se nanašajo na poslovne skrivnosti poslovnega sistema.

Računovodstvo spremlja in proučuje poslovne dogodke oziroma denarno izražene pojave, ki se nanašajo na področje poslovanja z drugimi in na področje poslovanja znotraj poslovnega sistema. Glede na to se računovodstvo lahko deli na dva dela:

- finančno računovodstvo,
- stroškovno računovodstvo,

čeprav se omenja tudi *upravljalno računovodstvo*, ki izhaja iz prvih dveh in je bolj usmerjeno k oblikovanju informacij za poslovno odločanje.

Finančno računovodstvo, ki se nanaša na področje poslovanja z drugimi, pri tem zajema:

- priskrbo prvin poslovnega procesa,
- razpečavo ustvarjenih poslovnih učinkov in
- priskrbo ter vračanje finančnih sredstev.

Področje poslovanja z drugimi zajema vsa poslovna razmerja s poslovnimi partnerji. V okvir finančnega računovodstva sodita glavno (sintetično) knjigovodstvo ter knjigovodstvo denarja, terjatev in obveznosti.

Stroškovno računovodstvo, ki se nanaša na področje poslovanja znotraj poslovnega sistema, pa zajema spremljanje in proučevanje:

- prvin poslovnega procesa,
- stroškov in učinkov pri poslovnem procesu in
- poslovnega izida posameznih sestavnih delov poslovnega procesa.

V okvir stroškovnega računovodstva tako spadajo knjigovodstvo osnovnih sredstev, materiala, plač, storitev kot prvin, stroškovnih mest, stroškovnih nosilcev, polproizvodov, trgovskega blaga in prodaje (Milost 1997, 24–25).

Računovodsko analiziranje

Računovodsko analiziranje³ je ena izmed funkcij računovodstva, ki se ukvarja s presojanjem ugodnosti poslovnih procesov in stanj ter predlaganjem izboljšav glede na ugotovitve. Gre za proučevanje poslovnih procesov in stanj z namenom spoznavanja razmerij med pojavi. Namen računovodskega analiziranja je spoznati razloge, ki so

---

³ Računovodsko analiziranje je v SRS 29 (2006) poimenovano kot »računovodsko proučevanje«.

pripeljali do obstoječega stanja in obenem zbrati potrebne informacije za doseg njegovega izboljšanja oziroma predlagati konkretne ukrepe, ki glede na stanje lahko sledijo. Osnova za analiziranje so računovodski podatki, ki pa nam sami ne povedo veliko in jih je potrebno primerjati z nekim drugim podatkom, ki za potrebe analize služi kot standard. Pogosto se za analiziranje računovodskih izkazov uporabljajo podatki preteklega poslovanja podjetja ali pa podatki o poslovanju podjetij v isti gospodarski panogi. Za potrebe notranjega odločanja pa se kot standard lahko uporabljajo podatki o načrtovanem poslovanju.

Za računovodsko analiziranje se uporabljajo različne *metode* (Milost 1997, 213):

- *Metodo razčlenjevanja (analiziranja)* uporabljamo, kadar proučujemo sestavljene poslovne procese ali stanja in želimo spoznati njihove sestavne dele. Razčlenjevanje lahko poteka, dokler ne pridemo do sestavnih delov, ki jih ni mogoče več razčleniti. Metoda nas pripelje do spoznanj, ki so prikrita.
- *Metodo primerjanja (komparacije)* uporabljamo, ko proučujemo primerljive, vendar ne nujno istovrstne poslovne procese in stanja ter želimo spoznati odmike ali razmerja med njimi. Podatki, ki jih primerjamo, so lahko tudi raznovrstni, vendar pa morajo biti smiselno povezani.
- *Metodo izločevanja (eliminiranja)* uporabljamo takrat, ko niti navidezno istovrstni podatki zaradi zunanjih vplivov na proučevane poslovne procese ali stanja niso medsebojno primerljivi. Moteče zunanje vplive moramo izločiti.
- *Metodo osamljanja (izoliranja)* uporabljamo, kadar želimo iz množice podatkov upoštevati le tiste, ki so za predvideni namen odločilni. Tako omejujemo področje proučevanja.
- *Metodo strnjevanja (sinteze)* uporabljamo, ko želimo posamezna spoznanja o proučevanih poslovnih procesih in stanjih povezati v celoto. Sinteza posameznih spoznanj, do katerih smo prišli z uporabo drugih metod, nas lahko pripelje do splošne sodbe in predlogov za izboljšave.

Opisane metode se včasih lahko uporabljajo tudi v drugačnem zaporedju, vendar pa si morejo slediti v nekem logičnem vrstnem redu.

Za analiziranje računovodskih izkazov se najpogosteje uporabljajo:

- *vodoravna analiza*, kjer se ugotavlja gibanje vrednosti (povečanje, zmanjšanje) posameznih postavk v računovodskih izkazih v času (npr. v dveh zaporednih obdobjih),
- *navpična analiza*, kjer se posamezne postavke v računovodskih izkazih prikazujejo kot relativni deleži v primerjavi s celoto, kar npr. omogoča primerjavo med podjetji v isti panogi,

- *analiza s kazalniki*, ki pomenijo razmerja, izračunana iz dveh številčno izraženih pojavov.

Računovodsko analiziranje obravnava le kategorije, ki jih spremlja knjigovodstvo. Širše pojmovana analiza pa upošteva tudi raznovrstne neračunovodske podatke, ki pridobivajo na pomenu. Analitiki se lahko pri analiziranju poslovanja poslužujejo računovodskih in tudi neračunovodskih podatkov.

V tej diplomski nalogi se bom omejila le na analizo s kazalniki, ki je predstavljena v nadaljevanju.

3.2 Analiza s kazalniki

Kazalniki sodijo med pogoste pripomočke pri analiziranju računovodskih izkazov. Beseda kazalnik izvira iz latinske besede indicator, kar najpogosteje razumemo kot znak nekega stanja ali procesa, ki se je ali se bo odvijal v stvarnosti (Koletnik 1995, 39). Analiza s pomočjo kazalnikov omogoča jasnost in razumljivost informacij o poslovanju ter primerljivost s preteklimi rezultati ali konkurenčnimi podjetji v isti panogi oziroma s panogo samo, v kateri podjetje deluje. Pomembno izrazno moč ima tudi opazovanje gibanja vrednosti posameznega kazalnika za več preteklih obdobij oziroma analiza trenda posameznega kazalnika. Analiza s kazalniki omogoča tudi oblikovanje mnenja o preteklem poslovanju in napoved prihodnje uspešnosti podjetja.

Kazalnik je relativno število dobljeno z delitvijo določene ekonomske kategorije s kako drugo. Glede na naravo primerjanih velikosti razlikujemo indeks, koeficient in stopnjo udeležnosti (Milost 1997, 214–215).

- *Indeks* izraža razmerje med istovrstnima velikostma (časovni indeks, stvarni indeks). Navadno se dobljeni količnik pomnoži s 100, tako da je indeks izražen v odstotkih.
- *Koeficient* izraža razmerje med raznovrstnima velikostma oz. podatkom, ki zrcalita med seboj primerljive procese ali stanja. Če izračunano razmerje pomnožimo s 100, dobimo *odstotni koeficient*.
- *Stopnja udeležnosti* izraža razmerje med dvema istovrstnima velikostma, od katerih se prva nanaša na del, druga pa na celoto istega pojava. Pomnožena s 100 pomeni *odstotno stopnjo udeležnosti*. Izračuna se pri navpični analizi.

Izračun kazalnika je navadno najpreprostejši del analize. Bistveno pomembnejše in zahtevnejše pa je vsebinsko razlaganje izračunane vrednosti in ugotavljanje ugodnosti ali slabosti izkazane vrednosti. Velikokrat pravo sliko o vrednosti posameznega kazalnika dobimo šele s primerjavo te vrednosti z vrednostjo kazalnika pri sorodnem podjetju ali s povprečjem panoge, v kateri podjetje deluje, ali z najboljšimi podjetji.

Glede na opredelitev kazalnikov jih je mogoče iz računovodskih izkazov izračunati celo množico, saj se med seboj lahko primerjajo najrazličnejše postavke. Obstajajo številne knjige, ki se ukvarjajo z analiziranjem računovodskih podatkov in posebne ustanove, ki izračunavajo različne kazalnike z namenom presoje bonitete podjetij. Glede na potrebo analize se tako razlikujeta izbor in opredelitev kazalnikov.

Naštevaje in opisovanje vseh kazalnikov bi bilo za to diplomsko nalogo preobsežno, zato bodo v nadaljevanju predstavljeni le posamezni kazalniki, ki sodijo v naslednje skupine (Hočevar, Igljučar in Zaman 2004, 390–405):

- kazalniki stanja financiranja,
- kazalniki stanja investiranja,
- kazalniki plačilne sposobnosti,⁴
- kazalniki obračanja,
- kazalniki gospodarnosti,
- kazalniki dobičkonosnosti.

Zgoraj naštete skupine kazalnikov so navedene tudi v SRS 29 (2006),⁵ kjer pa sta dodani še 2 skupini kazalnikov, in sicer:

- kazalniki dohodkovnosti in
- kazalniki denarne tokovnosti.

Računovodske kazalnike za notranje potrebe izbere podjetje samo glede na posebnosti svojega poslovanja in objektivne možnosti merjenja, računovodske kazalnike za potrebe glede priprave letnega računovodskega poročila pa obravnava standard SRS 29.27. Kot obvezni kazalniki se štejejo le tisti, ki so posebej navedeni v SRS 30.28,⁶ in se nahajajo v prvih šestih zgoraj naštetih skupinah. Oba navedena standarda (SRS 29 in SRS 30) sta povezana z računovodskimi načeli, ki so zbrana v Kodeksu računovodskih načel.

V literaturi pri različnih avtorjih najdemo tudi drugačne smiselne delitve kazalnikov na posamezne skupine. Ena izmed možnih delitev kazalnikov je naslednja (Milost 1996, 169–178):

- *kazalniki, ki se nanašajo na učinkovitost in uspešnost poslovanja*; ti so:
  - kazalniki proizvodnosti,

---

⁴ Kazalniki plačilne sposobnosti so v SRS poimenovani kot »kazalniki vodoravnega finančnega ustroja«.

⁵ SRS 29 se nanaša na računovodsko proučevanje (računovodsko analiziranje). Uporablja se pri proučevanju računovodskih podatkov in oblikovanju računovodskih informacij kot podlaga za odločanje.

⁶ SRS 30 obravnava računovodsko informiranje. Ta standard se uporablja pri sestavljanju računovodskih poročil za zunanje in notranje potrebe.

- kazalniki gospodarnosti,
- kazalniki donosnosti,
- kazalniki plačilne sposobnosti,
- *kazalniki v zvezi s sredstvi*, kot so:
  - kazalniki sestave sredstev,
  - kazalniki tehnične opremljenosti dela,
  - kazalniki odpisanosti osnovnih sredstev,
  - kazalniki obračanja obratnih sredstev,
- *kazalniki v povezavi z obveznostmi do virov sredstev*:
  - kazalniki finančne neodvisnosti,
  - kazalniki finančnega kritja sredstev,
  - kazalniki finančnega kritja obveznosti do virov sredstev.

Posamezni avtorji in tudi SRS za iste kazalnike uporabljajo različna imena, zato je smiselno, da je vsak kazalnik predstavljen s svojo formulo; tako je natančno določen ne glede na poimenovanje. V naslednjih podpoglavjih bodo pri posameznih skupinah kazalnikov navedeni le osnovni kazalniki posamezne skupine.

Kazalnike je mogoče tudi medsebojno povezati, tako da je posamezen kazalnik pojasnjen z drugimi kazalniki. Najbolj znan sistem povezanih kazalnikov je tako imenovani Du Pontov sistem. Slovensko znanost pa sta z razvijanjem povezanih kazalnikov obogatila Kralj in Turk.

3.2.1 Kazalniki stanja financiranja

Obravnavana skupina kazalnikov izhaja iz podatkov na pasivni strani bilance stanja in je usmerjena v analizo načina financiranja podjetja, kjer nas zanima višina dolgov oziroma kapitala v strukturi vseh virov financiranja. Kazalniki stanja financiranja so pomembni za posojilodajalce podjetja, saj kažejo tveganost glede vračil glavnice in obresti. Osnovni kazalniki te skupine so (Hočevar, Igljučar in Zaman 2004, 390–393):

- delež kapitala v financiranju (equity ratio),
- delež dolgov v financiranju (debt ratio),
- kazalnik finančnega vzvoda (debt/equity ratio),
- delež časovnih razmejitev v financiranju.

Delež kapitala v financiranju

$$\text{Delež kapitala v financiranju} = \frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Ta kazalnik pove, kolikšen je delež kapitala med celotnimi viri sredstev. Kot kapital je treba upoštevati stanje vseh postavk kapitala v danem trenutku. Vrednost kazalnika 1

ali 100 odstotkov bi pomenila, da podjetje nima dolgov in se financira iz lastnih virov, to je kapitala.

Delež dolgov v financiranju

$$\text{Delež dolgov v financiranju} = \frac{\text{dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Kazalnik delež dolgov v financiranju kaže, kolikšen del sredstev je financiran z dolgovi oziroma s tujimi viri. Pove nam, kolikšna je odvisnost podjetja od zunanjih virov financiranja. Za posojilodajalce je pomembno, da je vrednost tega kazalnika čim manjša. V interesu delničarjev pa je, da je delež dolgov najugodnejši in jim bo tako omogočil čim večji dobiček na enoto kapitala.

Kazalnik finančnega vzvoda

$$\text{Kazalnik finančnega vzvoda} = \frac{\text{dolgovi}}{\text{kapital}}$$

Kazalnik finančnega vzvoda pove razmerje med dolgovi in kapitalom. Če je večji delež dolgov med viri financiranja, je tudi kazalnik večji.

Delež časovnih razmejitev v financiranju

$$\text{Delež časovnih razmejitev v financiranju} = \frac{\text{dolgoročne rezervacije} + \text{PČR}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Kazalnik je pomemben predvsem za podjetja, ki imajo opazen delež časovnih razmejitev. Kazalnik kaže, kakšna je stopnja financiranja z nekakšnimi prehodnimi obračunskimi postavkami.

3.2.2 Kazalniki stanja investiranja

S kazalniki stanja investiranja analiziramo strukturo sredstev v podjetju, kar pomeni aktivno stran bilance stanja. Ta skupina kazalnikov je pomembna predvsem za management podjetja, ki odloča o investicijah v posamezne vrste sredstev, manj pa za zunanje uporabnike. Kazalniki stanja investiranja so močno odvisni od dejavnosti podjetja. Osnovni kazalniki te skupine so (Hočevar, Igličar in Zaman 2004, 393–396):

- delež stalnih sredstev,
- delež gibljivih sredstev,
- odpisanost osnovnih sredstev.

Navedene kazalnike lahko pomnožimo s 100 in dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Delež stalnih sredstev

$$\text{Delež stalnih sredstev} = \frac{\text{stalna sredstva}}{\text{sredstva}}$$

Delež stalnih sredstev pove delež, ki ga imajo stalna sredstva med vsemi sredstvi podjetja. Vrednost tega kazalnika je v veliki meri odvisna od panoge, v kateri se podjetje nahaja. Delež tega kazalnika je praviloma večji v tehnološko intenzivnih panogah (metalurgija) kot pa pri delovno intenzivnih panogah (storitve). Ali je vrednost tega kazalnika ugodna, lahko pojasni šele podrobnejša analiza. Zmanjšanje deleža stalnih sredstev lahko pomeni, da so se povečala gibljiva sredstva, kar bi lahko imelo pozitivne posledice na obračanje sredstev. Po drugi strani pa lahko zmanjšanje tega kazalnika pomeni, da se v podjetju dogaja dezinvestiranje oziroma neobnavljanje osnovnih sredstev.

Delež gibljivih sredstev

$$\text{Delež gibljivih sredstev} = \frac{\text{gibljiva sredstva}}{\text{sredstva}}$$

Obravnani kazalnik pove delež gibljivih sredstev v vseh sredstvih podjetja. Na njegovo vrednost vpliva specifičnost panoge. Povečana vrednost kazalnika lahko pomeni izboljšanje poslovanja, in sicer takrat, ko so se gibljiva sredstva (predvsem zaloge in terjatve iz poslovanja) povečala predvsem zaradi povečane poslovne dejavnosti.

Odpisanost osnovnih sredstev

$$\text{Odpisanost osnovnih sredstev} = \frac{\text{popravek vrednosti osnovnih sredstev}}{\text{nabavna vrednost osnovnih sredstev}}$$

Kazalnik odpisanosti osnovnih sredstev pove, v kolikšnem odstotku so osnovna sredstva že odpisana. Večja vrednost kazalnika kaže na večjo odpisanost oziroma zastarelost osnovnih sredstev. Za podrobnejšo analizo odpisanosti osnovnih sredstev bi bilo potrebno ta kazalnik izračunati za vsako vrsto osnovnih sredstev.

3.2.3 Kazalniki plačilne sposobnosti

Kazalniki plačilne sposobnosti so v literaturi poimenovani tudi kot *kazalniki likvidnosti* ali *kazalniki vodoravnega finančnega ustroja*, kot so poimenovani tudi v SRS 29.31. Pri teh kazalnikih primerjamo posamezne postavke sredstev s posameznimi postavkami obveznosti do virov sredstev. Pri tem so izbrani podatki z aktivne strani lahko v števcu ali pa imenovalcu, izbrani podatki s pasivne strani pa spet v imenovalcu ali števcu, vedno pa na nasprotni strani. Kazalniki plačilne sposobnosti so zanimivi

predvsem za posojilodajalce. Manjša je vrednost teh kazalnikov, večje je tveganje posojilodajalca, da bo od podjetja dobil vrnjeno glavnico in pripadajoče obresti. Slabost teh kazalnikov je, da se računajo na podlagi statičnih podatkov, ki veljajo na določen trenutek. Plačilna sposobnost pa je dinamično opredeljena kategorija, zato je smiselno analiziranje plačilne sposobnosti podjetja dopolniti tudi s podatki iz izkazov denarnih in finančnih tokov. Osnovne oblike te vrste kazalnikov so (Hočevnar, Igličar in Zaman 2004, 396–399):

- trajno in dolgoročno financiranje stalnih sredstev,
- kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti ali kratkoročni koeficient,
- pospešeno pokritje kratkoročnih obveznosti ali pospešeni koeficient.

Obravnavani kazalniki so koeficienti, lahko pa jih tudi pomnožimo s 100.

Trajno in dolgoročno financiranje stalnih sredstev

$$\text{Trajno in dolgoročno financiranje stalnih sredstev} = \frac{\text{kapital+ dolgor. dolgovi+ dolgor. rezervacije}}{\text{stalna sredstva}}$$

Kazalnik dolgoročnega financiranja stalnih sredstev prikazuje razmerje med trajnimi in dolgoročnimi viri sredstev ter stalnimi sredstvi. Praviloma mora podjetje financirati vsa stalna sredstva s kapitalom in dolgoročnimi viri, kar pomeni, da bi morala biti vrednost tega kazalnika praviloma večja od 1. Tudi stalen obseg gibljivih sredstev (predvsem zalog) naj bi se financiral z dolgoročnimi viri.

Kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti (kratkoročni koeficient)

$$\text{Kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti} = \frac{\text{gibljiva sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Kazalnik kratkoročnega pokritja kratkoročnih obveznosti prikazuje razmerje med gibljivimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Težko je govoriti o pravi velikosti tega kazalnika, saj je njegova velikost odvisna tudi od panoge, v katero sodi podjetje (v nekaterih panogah je potrebno imeti več zalog in terjatev kot v drugih panogah). Posojilodajalci največkrat pričakujejo, da bo vrednost kazalnika večja od 2. Kljub ugodnemu kazalniku lahko nastopi težava, ker kratkoročne terjatve ne zapadejo v enakih rokih kot kratkoročni dolgovi. Pri uporabi tega kazalnika je potrebno tudi upoštevati, da celotna gibljiva sredstva, ki so v števcu, niso enako likvidna (denarna sredstva, zaloge).

Pospešeno pokritje kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient)

$$\text{Pospešeno pokritje kratkoročnih obveznosti} = \frac{\text{denarna sred.+ kratkor. terjatve + kratkor. fin. naložbe}}{\text{kratkoročni dolgovi}}$$

Ta koeficient tudi kaže razmerje med gibljivimi sredstvi in kratkoročnimi dolgovi, le da so iz gibljivih sredstev izločene zaloge in aktivne časovne razmejitve, kar pomeni, da v števcu vsebuje kategorije, ki so denarna sredstva ali gibljiva sredstva blizu denarja. Njegova vrednost je ugodna, če je večja od 1 in če se spreminja glede na panogo.

3.2.4 Kazalniki obračanja

Pri teh kazalnikih primerjamo dinamično opredeljene gospodarske kategorije s statično opredeljenimi gospodarskimi kategorijami. Zato je pri računanju koeficientov obračanja treba paziti, da so ti kazalniki izračunani kot razmerje med tokom in stanjem; zato je treba vedno upoštevati le povprečno stanje sredstev. S kazalniki obračanja se proučuje hitrost obračanja posameznih vrst sredstev. Hitrejše je obračanje sredstev, manj ima podjetje vezanih sredstev. Kazalniki obračanja kažejo na sposobnost posloводства, da učinkovito posluje s sredstvi. Poleg koeficienta obračanja je možno izračunati tudi povprečno dobo vezave posamezne oblike sredstev. Z vidika analiziranja sta najpomembnejša naslednja kazalnika (Hočevar, Igličar in Zaman 2004, 400–401):

- koeficient obračanja terjatev do kupcev,
- koeficient obračanja zalog proizvodov.

Koeficient obračanja terjatev do kupcev

$$\text{Koeficient obračanja terjatev do kupcev} = \frac{\text{prihodki od prodaje}}{\text{povprečno stanje terjatev do kupcev}}$$

Obrađnavani koeficient kaže število obratov terjatev do kupcev v denarna sredstva v enem letu. S tem kazalnikom je mogoče analizirati plačilno sposobnost kupcev pa tudi sposobnost posloводства pri izterjavi terjatev.

Povprečna doba vezave terjatev do kupcev

$$\text{Povprečna doba vezave terjatev do kupcev} = \frac{365}{\text{koeficient obračanja terjatev do kupcev}}$$

Če število dni v letu delimo s koeficientom obračanja, dobimo povprečno dobo vezave terjatev do kupcev oziroma povprečni plačilni rok.

Koeficient obračanja zalog proizvodov

$$\text{Koeficient obračanja zalog proizvodov} = \frac{\text{stroški prodanih proizvodov}}{\text{povprečno stanje zalog proizvodov}}$$

Koeficient obračanja zalog proizvodov kaže število obratov zalog proizvodov v prodajo v letu dni. Visok koeficient kaže na dobro poslovanje z zalogami in hitro prodajo zalog, kar vpliva tudi na denarna sredstva.

Povprečna doba vezave proizvodov v zalogah se izračuna podobno kot v zgornjem primeru: število dni v enem letu (365) se deli s dobljenim koeficientom:

Povprečna doba vezave zalog

$$\text{Povprečna doba vezave zalog} = \frac{365}{\text{koeficient obračanja zalog}}$$

3.2.5 *Kazalniki gospodarnosti*

Kazalniki gospodarnosti (ekonomičnosti) kažejo na učinkovitost poslovanja podjetja oziroma na razmerje med prihodki in odhodki. Čim višji so prihodki v primerjavi z odhodki, tem bolj poslovni sistem posluje gospodarno. Osnovne oblike te vrste kazalnikov so (Hočevar, Igličar in Zaman 2004, 402–403):

- gospodarnost poslovanja,
- celotna gospodarnost,
- dobičkonosnost prihodkov.

Prva dva kazalnika sta koeficienta (lahko sta izražena tudi kot odstotna koeficienta), tretji obravnavani kazalnik v tej skupini pa je stopnja udeležbe (lahko je izražen udi v odstotni obliki).

Gospodarnost poslovanja

$$\text{Gospodarno st poslovanja} = \frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$$

Gospodarnost poslovanja kaže na učinkovitost poslovanja podjetja iz dejavnosti podjetja, saj so iz koeficienta izločeni finančni prihodki, finančni odhodki in izredni prihodki ter izredni odhodki.

Celotna gospodarnost

$$\text{Celotna gospodarno st} = \frac{\text{prihodki}}{\text{odhodki}}$$

Koeficient celotne gospodarnosti je podoben predhodnemu kazalniku, le da se zdaj primerjajo vsi prihodki z odhodki.

V obeh zgornjih primerih pomeni pozitiven kazalnik poslovanje z dobičkom, kazalnik z negativnim predznakom pa poslovanje z izgubo.

Dobičkonosnost prihodkov

$$\text{Dobičkonosnost prihodkov} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{prihodki}}$$

Kazalnik dobičkonosnosti prihodkov kaže na delež oziroma odstotek čistega dobička v prihodkih in se pogosto uporablja v računovodskih analizah.

3.2.6 Kazalniki dobičkonosnosti

Kazalniki dobičkonosnosti kažejo na dobičkonosnost oziroma rentabilnost sredstev oziroma kapitala. Gre za pojasnjevanje, kaj je bilo doseženo z določenim vložkom, ki se pojavlja v imenovalcu kazalnika. Obstojajo številne različice teh kazalnikov, največkrat pa se uporabljata naslednja kazalnika (Hočevar, Igličar in Zaman 2004, 404):

- dobičkonosnost sredstev,
- dobičkonosnost kapitala.

Dobičkonosnost sredstev

$$\text{Dobičkonosnost sredstev} = \frac{\text{čisti dobiček} + \text{finančni odhodki}}{\text{povprečno stanje sredstev}}$$

Pri obravnavanem kazalniku sta v števcu dinamično opredeljeni kategoriji izmerjeni za leto dni, v imenovalcu pa povprečna statično opredeljena kategorija. Kazalnik dobičkonosnosti sredstev kaže na uspešnost uporabe sredstev podjetja ne glede na to, s kakšnimi stroški so bila ta sredstva pridobljena (zato so v števcu prišteti finančni odhodki). Večja vrednost kazalnika kaže na uspešnejše poslovanje podjetja. Smiselna pa je primerjava kazalnika s panogo oziroma z najboljšim podjetjem v panogi.

Dobičkonosnost kapitala

$$\text{Dobičkonosnost kapitala} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečno stanje kapitala}}$$

Kazalnik dobičkonosnosti kapitala kaže, koliko denarnih enot je ustvarila ena denarna enota kapitala. Kazalnik je zanimiv za lastnike podjetja, ki lahko vrednost izračunanega kazalnika primerjajo z obrestnimi merami dolgoročnih vezav pri banki ali obrestnimi merami državnih vrednostnih papirjev ter ob tem ugotovijo, ali je njihova naložba uspešna.

3.3 Računovodska načela

Pri računovodskem spremljanju poslovanja in še posebej pri pripravi računovodskih izkazov računovodstvo izhaja iz osnovnih računovodskih načel oziroma predpostavk. Dosledno spremljanje računovodskih načel je še posebej pomembno pri pripravi računovodskih izkazov, ki so namenjeni zunanjim uporabnikom. Le v tem primeru so računovodski izkazi pripravljeni razumljivo, objektivno in je omogočena njihova medsebojna primerljivost (Igličar in Hočevar 1997, 37). Tako pripravljene računovodski izkazi so lahko dobra osnova za računovodsko analizo.

Računovodska načela določa Slovenski inštitut za revizijo. Na podlagi splošnih opredelitev in zavestno sprejetih pravil o obnašanju strokovnjakov, ki se ukvarjajo z računovodsko stroko, se sprejemajo računovodska načela, ki podrobneje opredeljujejo pojmovanje in značilnosti računovodstva. Računovodska načela so združena v Kodeksu računovodskih načel, ki ga je sprejel strokovni svet Slovenskega inštituta za revizijo leta 1995. Komisija za računovodska načela pri tem inštitutu spremlja uporabo teh načel in predlaga njihove spremembe in dopolnitve. Skupaj s Kodeksom poklicne etike računovodje sestavljata celoto.

V Kodeksu računovodskih načel so le-ta podrobno obravnavana in razvrščena v naslednje skupine:

1. izhodiščna računovodska načela,
2. načela računovodskega izkazovanja gospodarskih kategorij,
3. knjigovodska načela,
4. načela računovodskega predračunavanja,
5. načela računovodskega nadziranja,
6. načela računovodskega analiziranja,
7. načela računovodskega informiranja,
8. načela organiziranosti računovodske službe in sklepna stališča.

Za razumevanje računovodskih izkazov je nujno razumevanje osnovnih računovodskih načel. V nadaljevanju so naštet le nekatera načela, ki so bistvena za razumevanje vsebine računovodskih izkazov oziroma računovodstva (Igličar in Hočevar 1997, 37–43):

- *načelo časovne neomejenosti delovanja* pomeni, da obravnavamo podjetje kot delujoče, ki bo v prihodnosti še naprej poslovalo;
- *načelo vrednostnega izražanja* pomeni, da računovodstvo zajema vse ekonomske kategorije, ki jih je mogoče izraziti v denarni merski enoti;
- *načelo zgodovinske vrednosti* pomeni, da sredstva oziroma ekonomske kategorije vrednotimo po ceni oziroma vrednosti, po kateri smo jih pridobili;
- *načelo strogega upoštevanja nastanka poslovnega dogodka* – bistvo tega načela je, da v računovodstvu spremembe ekonomskih kategorij obravnavamo skladno z nastankom poslovnih dogodkov;
- *načelo povezovanja* – to načelo je tesno povezano s prejšnjim, saj pravi, da je treba odhodke izkazati v tistem obdobju, v katerem so nastali z njimi povezani prihodki;
- *načelo previdnosti* zahteva, da v računovodske izkaze podjetja vključijo vse potencialne izgube, dobiček pa izkaže šele takrat, ko je ta dejansko realiziran;

- *načelo dosledne stanovitnosti* pomeni, da se morajo računovodske smernice in metode dosledno uporabljati iz obračunskega obdobja v obračunsko obdobje.

4 LETNO POROČILO PROIZVODNEGA PODJETJA

Letno poročilo, ki je v diplomski nalogi obravnavano, se nanaša na srednje veliko družinsko proizvodno podjetje oziroma na njegovo poslovanje v poslovnem letu 2008. Pridobljeno je iz baze podatkov GVIN.com.⁷

4.1 Uvodni in splošni del letnega poročila

Uvodni del letnega poročila predstavlja naslovnica, s katere je jasno razvidno, za katero obdobje in katero podjetje je obravnavano letno poročilo izdelano. Sledi kazalo vsebine. Nagovora uprave in poročila predsednika uprave obravnavano letno poročilo nima, kar je verjetno povezano z velikostjo podjetja, lastniško strukturo in z načinom vodenja. Splošni del letnega poročila predstavlja mehek del informacij in ni določen s predpisi. V tem delu so predstavljeni: poslovanje v preteklih letih, podatki o zaposlenih, razmere na trgu in konkurenti ter skrb za okolje.

4.1.1 Osnovni podatki o družbi

Med osnovne podatke o družbi sodijo ime družbe, njen sedež in identifikacijske številke (matična, davčna številka). Zelo pomembna je natančna navedba teh podatkov zaradi identifikacije družbe, saj je le tako vsakemu zunanjemu bralcu natančno jasno, čigavo letno poročilo ima v rokah.

Obravnavana družba je organizirana kot družba z omejeno odgovornostjo. Opredeljena je kot srednje velika, ker povprečno število zaposlenih presega 50 delavcev, a je manjše od 250, vrednost aktive pa presega 4,4 mio EUR in je manjša od 17,5 mio EUR. Čeprav so se merila za razvrščanje družb po velikosti v lanskem letu na osnovi ZGD-1B spremenila (vrednosti v posameznih razredih so se povečale), podjetje še vedno izpolnjuje pogoje za srednje veliko družbo.

Lastništvo družbe je v rokah treh fizičnih oseb, in sicer v enakih deležih. Lastniki so hkrati tudi zastopniki družbe. Glede na lastnike lahko sklepamo, da je obravnavano podjetje družinsko podjetje.

Osnovni kapital družbe znaša 851.802 EUR in je visok glede na to, da ZGD za družbo z omejeno odgovornostjo predpisuje osnovni kapital vsaj v višini 7.500 EUR.

V letnem poročilu je navedeno, da ima družba registrirano dejavnost v okviru proizvodnje stavbnega pohištva, gradbeništva, trgovine in druge dejavnosti. Podjetje se dejansko ukvarja predvsem s proizvodnjo stavbnega pohištva. Šifra dejavnosti po novi

---

⁷ Podatki so dostopni na poslovnem spletu <http://www.gvin.com/>; nudi jih podjetje Bisnode, družba za medije ter poslovne in bonitetne informacije, d. o. o., ki je vodilni ponudnik poslovnih informacij v slovenskem gospodarskem prostoru in je del mednarodne skupine Bisnode AB s sedežem v Stockholmu.

klasifikaciji⁸ je C 25.990 – proizvodnja drugje nerazvrščenih kovinskih izdelkov (stara šifra je bila 28.750 – proizvodnja drugih kovinskih izdelkov, d. n.).

Iz baze podatkov GVIN.com je razvidno, da v tej dejavnosti poleg obravnavanega podjetja deluje še 1.364 podjetij in samostojnih podjetnikov. Obravnavano podjetje je v tej skupini – 1.365 subjektov – eno večjih, saj je glede na velikost bilančnih podatkov (višina kapitala, premoženja, prihodki, čisti poslovni izid obračunskega obdobja) za leto 2008 uvrščeno med prvih deset podjetij po posameznih kategorijah.

Transakcijske račune ima podjetje odprte pri treh bankah. Poslovno leto je enako koledarskemu. Po 57. členu ZGD je obravnavana družba zavezana k reviziji.

4.1.2 Predstavitev družbe

Obravnavana družba je bila ustanovljena leta 1999 z namenom nadaljevanja dejavnosti samostojnega podjetnika. Obseg poslovanja raste od ustanovitve naprej, povečuje pa se tudi število zaposlenih delavcev. Konec leta 2008 je bilo v podjetju dejansko zaposlenih 69 delavcev. Osnoven program podjetja (proizvodnja, montaža in servis senčil) se je razširil še na proizvodnjo in montažo PVC-stavbnega pohištva, ki predstavlja 20 % celotne proizvodnje. Velik del proizvodnje, to je 80 %, se odvija za znanega kupca na osnovi individualnih naročil. Po letu 2001 se je pojavila prostorska stiska, zato so se družbeniki odločili za gradnjo novih poslovnih prostorov, v katerih se odvija večji del proizvodnje in prodaje.

4.1.3 Poslanstvo, vizija, cilji

V tem podglavju ima podjetje opredeljeno svoje poslanstvo, vizijo in temeljne strateške cilje.

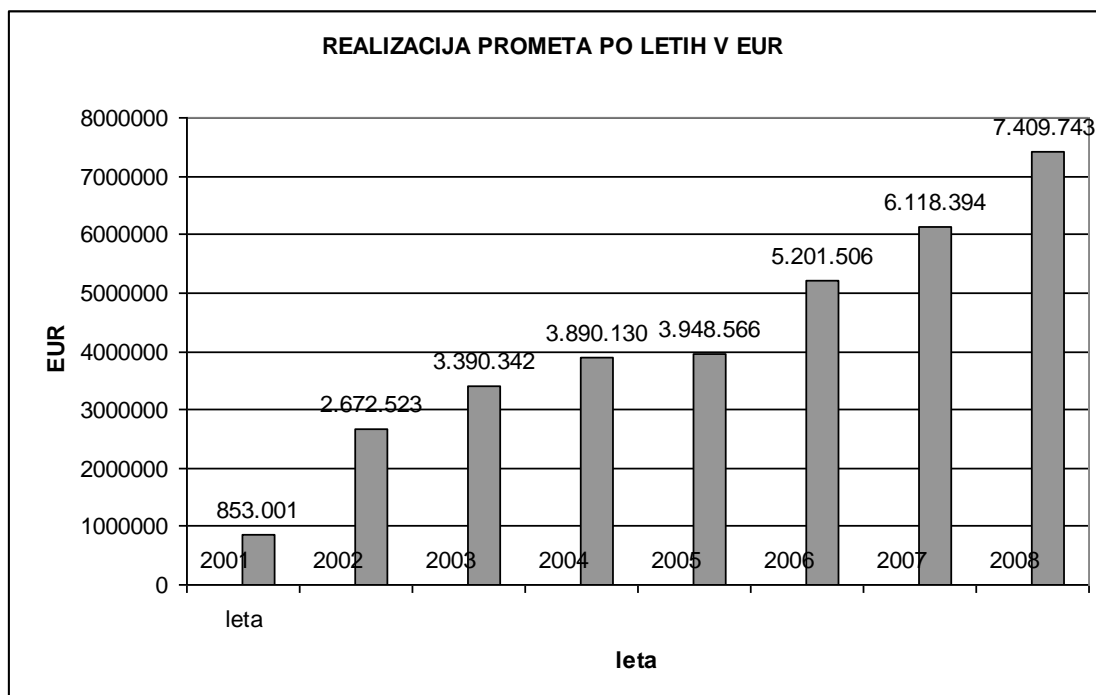
4.1.4 Poslovanje in rast

Podjetje se razvija in raste od ustanovitve naprej. V letu 2008 je celoten prihodek presegel načrtovanega za 11 %. Ker povpraševanje narašča, podjetje pričakuje tudi nadaljnjo rast prihodkov. V podobnem razmerju z rastjo prihodkov so rasli tudi stroški. Dosežen je pričakovan dobiček, ki bo usmerjen v rast in razvoj družbe. Realizacija prometa po letih je prikazana na sliki 4.1.

---

⁸ S 1. 1. 2008 je prišla v veljavo nova Uredba o Standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/2007) zaradi uskladitve z evropsko klasifikacijo. Standardna klasifikacija dejavnosti je obvezen nacionalni standard, ki se ga uporablja za prikaz strukturnih sprememb znotraj gospodarstva, za statistične namene in razvrščanje poslovnih subjektov glede na dejavnost, ki jo opravljajo.

Slika 4.1 Pregled rasti realizacije po letih za obdobje 8 let

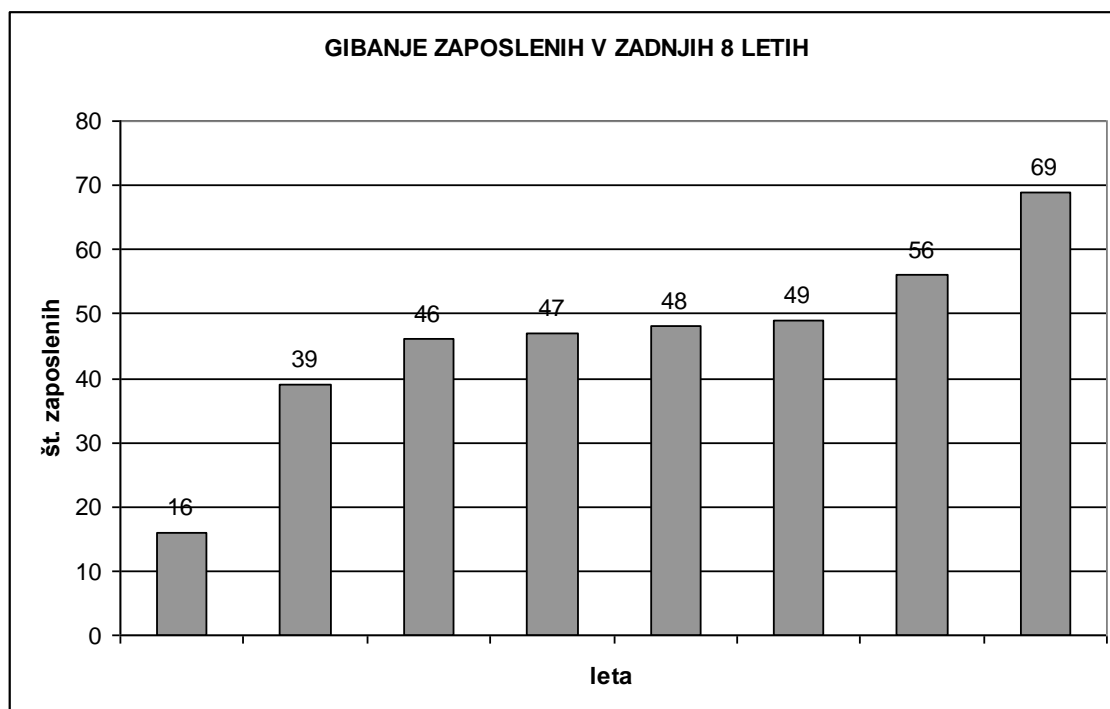

Vir: Letno poročilo za leto 2008.

4.1.5 Zaposleni

Na zadnji dan leta 2007 je imelo podjetje dejansko zaposlenih 72 delavcev; povprečno število zaposlenih pa je bilo 69. Med zaposlenimi je 23 žensk (32 %) in 49 moških (68 %). Povprečna starost zaposlenih je 35 let. Naraščanje oziroma gibanje zaposlenih je prikazano na sliki 4.2.

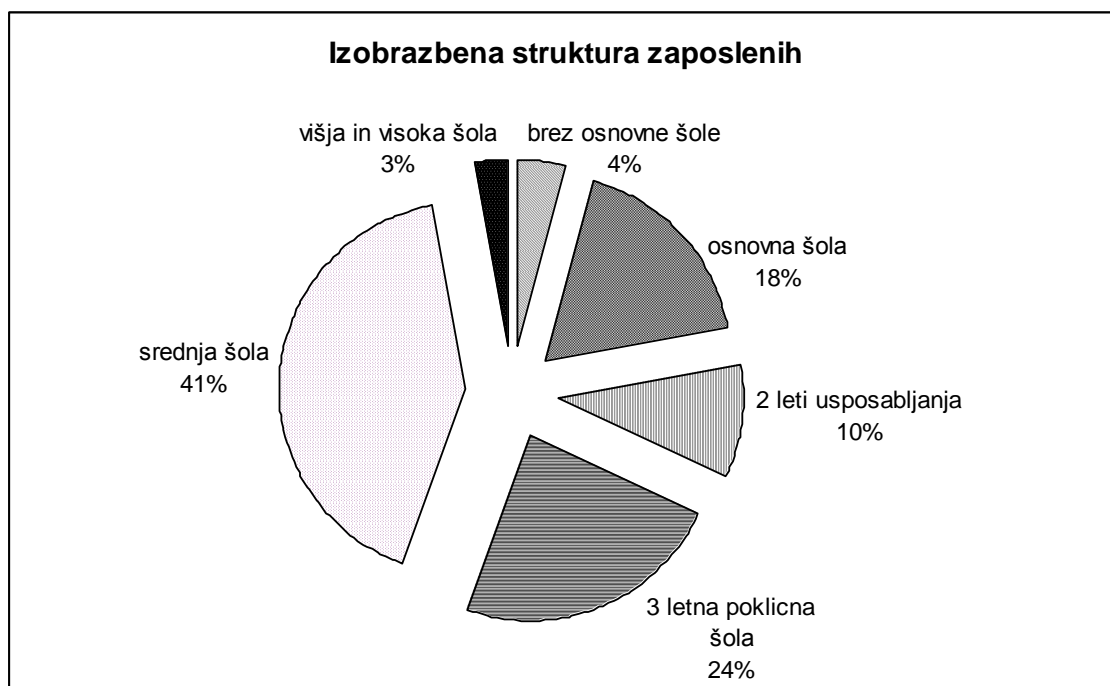
Slika 4.2 Gibanje zaposlenih v obdobju zadnjih 8 let

Vir: Letno poročilo za leto 2008.

Podjetje navaja tudi izobrazbeno strukturo zaposlenih, ki je razvidna s slike 4.3. Največji delež zaposlenih (41 % oziroma 30 delavcev) ima dokončano srednjo šolo. Najmanjši delež zaposlenih (3 % oziroma 2 delavca) pa ima višjo in visoko šolo.

Slika 4.3 Izobrazbena struktura zaposlenih

Vir: Letno poročilo za leto 2008.

4.1.6 *Razmere na trgu*

Družba je na svoji razvojni pot nenehno večala obseg poslovanja in hkrati širila izbiro ponudbe za največji krog kupcev tako na domačem in tujem trgu. V letu 2007 je podjetje na področju senčil dosegalo 10-odstotni tržni delež.

Podjetje se tudi zaveda svojih konkurentov in navaja največjih pet konkurenčnih podjetij.

4.1.7 *Skrb za okolje*

Vodstvo družbe v veliki meri skrbi za varstvo okolja. Podjetje ima skrbno urejeno ločevanje odpadkov. Odpadno plastiko in leseno embalažo sami reciklirajo, odpadne kovine odprodajo. V letu 2007 je podjetje izvedlo manjšo investicijo, s katero so zajeli vso toploto, ki nastaja pri proizvodnji in ki jo uporabljajo za ogrevanje lastnih prostorov. Prihranke imajo tudi pri porabi vode, ker so zgradili krožni sistem ohlajanja vode.

4.2 *Računovodsko poročilo*

Računovodsko poročilo sodi med obvezne dele letnega poročila in predstavlja temeljne računovodske izkaze, katerih vsebina so računovodski podatki, ki predstavljajo osnovo računovodske analize. Sestavni del računovodskega poročila pa je tudi priloga s pojasnili oziroma z razkritji, ki številčne podatke osvetljujejo in razkrivajo tisto, česar

številke same ne zmorejo. Obravnavano podjetje je v letnem poročilu objavilo temeljne računovodske izkaze in pojasnila k računovodskim izkazom. Računovodski podatki pri obravnavanem podjetju so izraženi v evrih.

4.2.1 Bilanca stanja

Bilanca stanja prikazuje stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov ob koncu poslovnega leta. V letnem poročilu sta predstavljeni bilanci stanja na dan 31. 12. 2008 in na dan 31. 12. 2007, kar omogoča primerjavo med dvema obdobjema. Podjetje tudi navaja, da po datumu zadnje bilance stanja v družbi ni bilo poslovnih dogodkov, ki bi vplivali na stanje sredstev in obveznosti ter ki bi bili pomembni za odločanje. Primerjava bilanc stanja obravnavane družbe za leti 2007 in 2008 je prikazana v spodnji tabeli 4.1, kjer je dodan še indeks 2008/2007.

Primerjava dveh zaporednih bilanc stanja za leti 2007 in 2008 kaže na povečanje premoženja podjetja, in sicer predvsem zaradi 50-odstotnega povečanja kratkoročnih sredstev. Na tako visoko povečanje so vplivale zaloge, ki so porasle za 68 %, in kratkoročne poslovne terjatve, ki so porasle za 41 %. Dolgoročna sredstva so porasla za 4 %. K temu je prispevalo 5-odstotno povečanje opredmetenih osnovnih sredstev zaradi nakupa dveh tovornih avtomobilov, stroja za proizvodnjo in vakuumskega dvigala. Kot je navedeno v pojasnilih k računovodskim izkazom, so proizvodne prostore opremili s klimatskimi napravami in z novimi računalniki. Kar za 114 % so porasle kratkoročne aktivne časovne razmejitve, vendar v celotni bilančni vsoti predstavljajo le zanemarljiv delež, to je 0,3 %.

Pogled na pasivno stran bilance stanja pokaže, da se je celoten kapital podjetja v letu 2007 povečal za 18 %, in sicer zaradi dobičkonosnega poslovanja podjetja v obeh opazovanih obdobjih. Podjetje s kapitalom oziroma z lastnimi viri financira kar 56 % premoženja oziroma kar 98 % dolgoročnih sredstev. Dolgoročne finančne obveznosti podjetja so porasle za 35 %, vendar predstavljajo le slabih 12 % med celotnimi viri. Ob tem je zanimivo razkritje podjetja, da druge dolgoročne finančne obveznosti v letu 2007 v višini 400.000 EUR predstavljajo obveznosti do lastnikov. Zaradi njih je podjetju uspelo financirati celotna dolgoročna sredstva z dolgoročnimi viri. Kratkoročne obveznosti so porasle za 19 %, ob tem pa so se kratkoročne finančne obveznosti znižale za 8 %, kratkoročne poslovne obveznosti pa porasle za kar 62 %. Največji porast se zazna pri kratkoročnih obveznostih do dobaviteljev.

Tabela 4.1 Primerjava podatkov bilance stanja za leti 2008 in 2007 v EUR

Postavka	31. 12. 2008	31. 12. 2007	Indeks
Sredstva			
A. Dolgoročna sredstva	3.448.832	3.329.470	104
I. Neopredmetena sredstva in dolgor. aktivne časovne razmejitve	14.079	17.581	80
II. Opredmetena osnovna sredstva	3.105.288	2.963.842	105
1 Zemljišča	163.837	163.837	100
2 Zgradbe	1.548.426	1.643.403	94
3 Proizvajalne naprave in stroji	883.692	1.024.195	86
4 Druge naprave in oprema, drobni inventar in dr.opr.osn. sredstva	190.402	129.069	148
5 Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	147.931	3.338	4.432
6 Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	171.000	0	-
III. Naložbene nepremičnine	329.465	348.047	95
IV. Dolgoročne finančne naložbe	0	0	-
V. Dolgoročne poslovne terjatve	0	0	-
VI. Odložene terjatve za davek	0	0	-
B. Kratkoročna sredstva	2.514.157	1.680.737	150
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0	-
II. Zaloge	1.002.629	595.688	168
1 Material	988.053	591.248	167
2 Proizvodi	14.576	4.440	328
III. Kratkoročne finančne naložbe	0	0	-
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	1.511.528	1.070.569	141
1 Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	1.511.412	1.067.389	142
2 Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	116	3.180	4
V. Denarna sredstva	0	14.480	0
C. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	16.630	7.773	214
Skupaj sredstva	5.979.619	5.017.980	119
Zabilančna sredstva	788.192	812.652	97
Obveznosti do virov sredstev			
A. Kapital	3.365.900	2.856.057	118
I. Vpoklicni kapital	851.802	851.802	100
II. Kapitalske rezerve	625.940	625.940	100
III. Rezerve iz dobička	85.180	85.180	100
IV. Presežek iz prevrednotenja	0	0	-
V. Preneseni čisti poslovni izid	1.293.135	796.695	162
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta	509.843	496.440	103
B. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	115.277	136.559	84
C. Dolgoročne obveznosti	699.501	518.766	135
I. Dolgoročne finančne obveznosti	699.501	518.766	135
1 Dolgoročne finančne obveznosti do bank	299.501	101.473	295
2 Druge dolgoročne finančne obveznosti	400.000	417.293	96
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	0	0	-
III. Odložene obveznosti za davek	0	0	-
Č. Kratkoročne obveznosti	1.798.941	1.506.598	119
I. Obveznosti vključene v skupine za odtujitev	0	0	-
II. Kratkoročne finančne obveznosti	844.599	916.897	92
1 Kratkoročne finančne obveznosti do bank	744.599	624.792	119
2 Druge kratkoročne finančne obveznosti	100.000	292.105	34
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	954.342	589.701	162
1 Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	779.016	447.880	174
2 Druge kratkoročne poslovne obveznosti	175.326	141.821	124
D. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	0	0	-
Skupaj obveznosti do virov sredstev	5.979.619	5.017.980	119
Zabilančne obveznosti	788.192	812.652	97

Vir: Letno poročilo za leto 2008.

4.2.2 Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida prikazuje dosežene prihodke in odhodke ter ustvarjeni poslovni izid v določenem obdobju.

V letnem poročilu sta predstavljena izkaza poslovnega izida za obdobje od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007 in za obdobje od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008, ki sta pripravljena po I. ali nemški različici. Izkaza poslovnega izida sta prikazana v spodnji tabeli, kjer je dodan še indeks.

Primerjava izkazov poslovnega izida v dveh zaporednih opazovanih obdobjih pokaže, da so se čisti prihodki od prodaje povečali za 22 %. Vendar pa se je ob tem čisti dobiček zmanjšal za 1 %, na kar so vplivali predvsem povečanje stroškov porabljenega materiala za 27 %, povečanje stroškov dela za 36 % in odpisi vrednosti, ki so porasli za 23 %. Izkaz poslovnega izida za pretekli leti prikazuje tabela 4.2.

Tabela 4.2 Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007 in za obdobje od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 v EUR

Postavka	Od 1. 1. do 31. 12. 2008	Od 1. 1. do 31. 12. 2007	indeks
1. Čisti prihodki od prodaje	7.375.250	6.069.362	122
Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	5.033.827	4.150.171	121
Čisti prihodki od prodaje na trgu EU	115.347	26.744	431
Čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU	2.226.076	1.892.447	118
2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedok. proizvodnje	10.137	(1.335)	-
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	0	0	-
4. Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi posl. prihodki)	34.493	50.367	68
5. Stroški blaga, materiala in storitev	5.025.538	4.190.090	120
Stroški porabljenega materiala	4.652.208	3.671.683	127
Stroški storitev	373.330	518.407	72
6. Stroški dela	1.324.836	973.631	136
7. Odpisi vrednosti	356.502	289.893	123
Amortizacija	356.487	289.893	123
Prevrednot. posl. odhodki pri neopred. in opredmet. osn. sredstvih	15	0	-
8. Drugi poslovni odhodki	21.106	18.874	112
9. Finančni prihodki iz deležev	0	0	-
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0	0	-
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	3.964	7.845	51
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0	-
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	45.691	18.432	248
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	821	3.726	22
15. Drugi prihodki	29.906	33.863	88
16. Drugi odhodki	18.583	18.582	100
17. Davek iz dobička	150.830	134.064	113
18. Odloženi davki	0	0	-
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	509.843	512.810	99

Vir: Letno poročilo za leto 2008.

4.2.3 Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov pojasnjuje spremembe pri stanju denarnih sredstev, ki se lahko povečajo ali zmanjšajo na podlagi poslovanja, naložbenja ali novega financiranja. Iz njega je razvidno stanje denarnih sredstev na začetku in koncu opazovanega obdobja. Pri obravnavanem podjetju je začetno stanje denarnih sredstev v obeh obdobjih pozitivno, končno stanje denarnih sredstev pa je v letu 2008 negativno, na kar je predvsem vplivalo povečanje izdatkov pri financiranju.

Obravnavano podjetje je izdelalo izkaza denarnih tokov za leti 2007 in 2008, kot je razvidno v tabeli 4.3.

Tabela 4.3 Izkaz denarnih tokov za leti 2007 in 2008 v EUR

	2008	2007
A. Denarni tokovi pri poslovanju		
a Prejemki pri poslovanju	7.914.596	6.949.837
od prodaje proizvodov	7.242.448	6.398.419
drugi prejemki pri poslovanju	10.745	22.842
prejeti predujmi	661.403	528.576
b Izdatki pri poslovanju	7.738.145	6.590.898
za nakup materiala in storitev	5.606.645	4.970.873
za plače	1.318.781	1.027.045
za druge dajatve	619.019	556.363
za dane predujme	193.702	36.617
c Pribitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju	176.451	358.939
B. Denarni tokovi pri naložbenju		
a Prejemki pri naložbenju	12.700	13.796
od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	12.700	13.796
b Izdatki pri naložbenju	309.065	726.181
za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	309.065	726.181
c Pribitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju	(296.365)	(712.385)
C. Denarni tokovi pri financiranju		
a Prejemki pri financiranju	867.000	865.147
od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti	450.000	179.974
od povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti	417.000	518.256
od povečanja dolgoročnih obveznosti -donacija	0	166.917
b Izdatki pri financiranju	784.538	506.263
za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti	371.540	146.532
za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	412.998	359.731
c Pribitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju	82.462	358.884
Č. Končno stanje denarnih sredstev	(22.971)	14.481
x Denarni izid v obdobju (seštevek pribitkov Ac, Bc in Cc)	(37.452)	5.438
+ y Začetno stanje denarnih sredstev	14.481	9.043

Vir: Letno poročilo za leto 2008.

4.2.4 Izkaz gibanja kapitala

Izkaz gibanja kapitala po stolpcih prikazuje posamezne sestavine kapitala. V vrsticah pa so prikazani: začetno stanje, posamezni premiki in končno stanje kapitala v

obračunskem obdobju. Izkaza gibanja kapitala za leti 2008 in 2007 sta prikazana v tabeli 4.4 in tabeli 4.5.

Iz obeh tabel izkaza gibanja kapitala je razvidno, da premikov iz kapitala ni bilo in da se je zaradi dobičkonosnega poslovanja višina kapitala povečala.

Tabela 4.4 Izkaz gibanja kapitala za leto 2008 v EUR

	Vpoklicni kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička	Presežek iz prevrednotenja	Preneseni čisti poslovni izid	Čisti poslovni izid poslovnega leta	Skupaj kapital
	Osnovni kapital	II	Zakonske rezerve	IV	Preneseni čisti dobiček	Čisti dobiček poslovnega leta	
	I/1		III/1		V/1	VI/1	
A Začetno stanje 1. 1. 2008	851.802	625.940	85.180	0	796.695	496.440	2.856.057
B Premiki v kapital	0	0	0	0	0	509.843	509.843
Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta 2008	0	0	0	0	0	509.843	509.843
C Premiki v kapitalu	0	0	0	0	496.440	(496.440)	0
Prerazporeditev preostalega dela čistega dobička poslovnega leta 2008 na preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	496.440	(496.440)	0
Č Premiki iz kapitala	0	0	0	0	0	0	0
D Končno stanje 31. 12. 2008	851.802	625.940	85.180		1.293.135	509.843	3.365.900
Bilančni dobiček 2008					1.293.135	509.843	1.802.978

Vir: Letno poročilo za leto 2008.

Tabela 4.5 Izkaz gibanja kapitala za leto 2007 v EUR

	Vpoklicni kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička	Presežek iz prevrednotenja	Preneseni čisti poslovni izid	Čisti poslovni izid poslovnega leta	Skupaj kapital
	Osnovni kapital	II	Zakonske rezerve	IV	Preneseni čisti dobiček	Čisti dobiček poslovnega leta	
	I/1		III/1		V/1	VI/1	
A Začetno stanje 1. 1. 2007	851.802	625.940	68.809	0	322.939	473.756	2.343.246
B Premiki v kapital	0	0	0	0	0	512.811	512.811
Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta 2007	0	0	0	0	0	512.811	512.811
C Premiki v kapitalu	0	0	16.371	0	473.756	(490.127)	0
Prerazporeditev preostalega dela čistega dobička posl. leta 2007 na preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	473.756	(473.756)	0
Razporeditev čistega dobička poslovnega leta	0	0	16.371	0	0	(16.371)	0
Č Premiki iz kapitala	0	0	0	0	0	0	0
D Končno stanje 31. 12. 2007	851.802	625.940	85.180	0	796.695	496.440	2.856.057
Bilančni dobiček 2007					1.270.451	1.048.306	1.293.135

Vir: Letno poročilo za leto 2008.

4.3 Analiza s kazalniki

Analiza na podlagi kazalnikov omogoča razumljivost in jasnost informacij o poslovanju podjetja ter primerljivost s posameznimi obdobji, sorodnimi podjetji ali s povprečjem panoge. Šele tako dobimo pravo sliko o vrednosti posameznega kazalnika.

4.3.1 Kazalniki stanja financiranja

Obravnavana skupina kazalnikov kaže način financiranja podjetja in je še posebno zanimiva za posojilodajalce. Izhaja iz podatkov na pasivni strani bilance stanja.

Delež kapitala v financiranju

Delež kapitala v financiranju = kapital/obveznosti do virov sredstev

V tabeli 4.6 so prikazani rezultati izračuna deleža kapitala v financiranju za leti 2007 in 2008.

Tabela 4.6 Delež kapitala v financiranju

Gospodarska kategorija	2008	2007
Kapital	3.365.900 EUR	2.856.057 EUR
Obveznosti do virov sredstev	5.979.619 EUR	5.017.980 EUR
Delež kapitala v financiranju	56,3 %	56,9 %

Kot že ime samo pove, kazalnik delež kapitala v financiranju pokaže, kakšen je delež kapitala med celotnimi viri sredstev. Kazalnik se je s 56,9 % v letu 2007 zanemarljivo znižal na 56,3 % v letu 2008, vendar pa je še vedno visok, saj podjetje z lastnimi viri financira skoraj celotna dolgoročna sredstva oziroma kar 56 % celotnega premoženja. Kapital se je zaradi ustvarjenega dobička nominalno celo povečal, povečanje bilančne vsote pa je vplivalo na malenkostno nižji delež kapitala. Nekateri avtorji navajajo, da je razmerje med kapitalom in viri, ki presega 30 %, zelo dobro. Izračunano razmerje za poslovne partnerje in tudi investitorje pomeni visoko stopnjo finančne varnosti.

Delež dolgov v financiranju

Delež dolgov v financiranju = dolgovi/obveznosti do virov sredstev

Izračun deleža dolgov v financiranju je prikazan v tabeli 4.7.

Tabela 4.7 Delež dolgov v financiranju

Gospodarska kategorija	2008	2007
Dolgovi	2.498.192 EUR	2.025.364 EUR
Obveznosti do virov sredstev	5.979.619 EUR	5.017.980 EUR
Delež dolgov v financiranju	41,8 %	40,4 %

Kazalnik delež dolgov v financiranju kaže, da je v letu 2007 40,4 % del sredstev financiran z dolgovi, v letu 2008 pa se je ta delež povečal na 41,8 %. Ob tem je bilančna vsota porasla za 19 %, dolgoročni in kratkoročni dolgovi skupaj pa za 23 %. Kazalnik kaže, da se je podjetje dodatno zadolžilo, vendar v manjši meri.

Kazalnik finančnega vzvoda

Kazalnik finančnega vzvoda = dolgovi/kapital

V tabeli 4.8 je prikazan izračunan kazalnik finančnega vzvoda.

Tabela 4.8 Kazalnik finančnega vzvoda

Gospodarska kategorija	2008	2007
Dolgovi	2.498.192 EUR	2.025.364 EUR
Kapital	3.365.900 EUR	2.856.057 EUR
Kazalnik finančnega vzvoda	74,2 %	70,9 %

Kazalnik finančnega vzvoda pove razmerje med dolgovi in kapitalom. Večja kot je vrednost kazalnika, večji je delež dolgov med viri financiranja. Obravnavani kazalnik je porasel s 70,9 % v letu 2007 na 74,2 % v letu 2008, kar kaže na malenkostno povečanje dolgov.

Delež časovnih razmejitev v financiranju

Delež časovnih razmejitev v financiranju = (dolgoročne rezervacije + PČR)/obveznosti do virov sredstev

V tabeli 4.9 je prikazan delež časovnih razmejitev v financiranju.

Tabela 4.9 Delež časovnih razmejitev v financiranju

Gospodarska kategorija	2008	2007
Časovne razmejitve	115.277 EUR	136.559 EUR
Obveznosti do virov sredstev	5.979.619 EUR	5.017.980 EUR
Delež časovnih razmejitev v financiranju	1,9 %	2,7 %

Kazalnik je pomemben predvsem za podjetja, ki imajo opazen delež časovnih razmejitev, kar pa ni značilnost obravnavanega podjetja; izračunan kazalnik je nizek.

4.3.2 Kazalniki stanja investiranja

Kazalniki stanja investiranja so primerni za analizo strukture sredstev v podjetju, kar pomeni, da se nanašajo na aktivno stran bilance stanja.

Delež stalnih sredstev

Delež stalnih sredstev = stalna sredstva/sredstva

V tabeli 4.10 je prikazan izračun deleža stalnih sredstev.

Tabela 4.10 Delež stalnih sredstev

Gospodarska kategorija	2008	2007
Stalna sredstva	3.448.832 EUR	3.329.470 EUR
Sredstva	5.979.619 EUR	5.017.980 EUR
Delež stalnih sredstev	57,7 %	66,4 %

Delež stalnih sredstev med sredstvi se je zmanjšal s 66,4 % v letu 2007 na 57,7 % v letu 2008. Ob zmanjšanju deleža stalnih sredstev so se povečale zaloge in kratkoročne poslovne terjatve. Lahko rečemo, da je zmanjšanje kazalnika posledica večje poslovne dejavnosti podjetja, saj so se prihodki v tem obdobju povečali za 21 %. Zmanjšanje kazalnika lahko tudi pomeni neobnavljanje osnovnih sredstev.

Delež gibljivih sredstev

Delež gibljivih sredstev = gibljiva sredstva/sredstva

V tabeli 4.11 je prikazan izračun deleža gibljivih sredstev.

Tabela 4.11 Delež gibljivih sredstev

Gospodarska kategorija	2008	2007
Gibljiva sredstva	2.514.157 EUR	1.680.737 EUR
Sredstva	5.979.619 EUR	5.017.980 EUR
Delež gibljivih sredstev	42,0 %	33,5 %

Ob zmanjšanju deleža stalnih sredstev se je povečal delež gibljivih sredstev v celotnem premoženju, in sicer s 33,5 % v letu 2007 na 42,0 % v letu 2008. Gibljiva sredstva (predvsem zaloge in poslovne terjatve) so se povečala zaradi povečanja poslovne dejavnosti. Torej povečanje kazalnika lahko pomeni izboljšanje poslovanja.

Odpisanost osnovnih sredstev

Odpisanost osnovnih sredstev = popravek vrednosti osnovnih sredstev/nabavna vrednost osnovnih sredstev

Kazalnik odpisanosti osnovnih sredstev je potrebno izračunati za vsako vrsto osnovnih sredstev posebej. Iz predloženih podatkov oziroma razkritij v letnem poročilu sem izbrala le tri večje skupine osnovnih sredstev (gradbeni objekti, proizvodna oprema, prevozna sredstva), za katere bom izračunala kazalnike. Izračunani kazalniki so predstavljeni v tabelah 4.12, 4.13 in 4.14.

Tabela 4.12 Odpisanost gradbenih objektov

Gospodarska kategorija	2008	2007
Popravek vrednosti	408.058 EUR	-
Nabavna vrednost	1.956.484 EUR	-
Odpisanost gradbenih objektov	20,9 %	

Tabela 4.13 Odpisanost proizvodne opreme

Gospodarska kategorija	2008	2007
Popravek vrednosti	553.544 EUR	-
Nabavna vrednost	1.150.595 EUR	-
Odpisanost proizvodne opreme	48,1 %	

Tabela 4.14 Odpisanost prevoznih sredstev

Gospodarska kategorija	2008	2007
Popravek vrednosti	122.491 EUR	-
Nabavna vrednost	223.860 EUR	-
Odpisanost prevoznih sredstev	54,7 %	

Kazalnika odpisanosti proizvodne opreme in odpisanosti prevoznih sredstev sta visoka in kažeta na visoko odpisanost obravnavanih osnovnih sredstev. Podjetje se tega zaveda, saj v letnem poročilu navaja, da v naslednjem letu (to je 2009) namerava posodobiti proizvodno opremo.

4.3.3 Kazalniki plačilne sposobnosti

Pri kazalnikih plačilne sposobnosti primerjamo posamezne postavke sredstev s posameznimi postavkami obveznosti do virov sredstev. Manjša vrednost teh kazalnikov pomeni večje tveganje posojilodajalca.

Trajno in dolgoročno financiranje stalnih sredstev

Trajno in dolgoročno financiranje stalnih sredstev = (kapital + dolgoročni dolgovi + dolgoročne rezervacije)/stalna sredstva

V tabeli 4.15 je izračunan kazalnik trajnega in dolgoročnega financiranja stalnih sredstev.

Tabela 4.15 Trajno in dolgoročno financiranje stalnih sredstev

Gospodarska kategorija	2008	2007
Kapital + dolgor. dolgovi + dolgor. rezervacije	4.180.678 EUR	3.511.382 EUR
Stalna sredstva	3.448.832 EUR	3.329.470 EUR
Trajno in dolgor. financiranje stalnih sredstev	1,2	1,1

Kazalnik dolgoročnega financiranja stalnih sredstev je ugoden, saj je večji od 1, kar pomeni, da je dolgoročno financiran tudi del kratkoročnih sredstev. Primerjava kazalnikov v letih 2007 in 2008 pokaže, da se je trajno in dolgoročno financiranje

stalnih sredstev podjetja povečalo, tako da so bili v letu 2008 dolgoročni in trajni viri za 1,2-krat večji od stalnih sredstev.

Kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti

Kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti = gibljiva sredstva/kratkoročne obveznosti

Kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti je izračunano v tabeli 4.16.

Tabela 4.16 Kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti

Gospodarska kategorija	2008	2007
Gibljiva sredstva	2.514.157 EUR	1.680.737 EUR
Kratkoročne obveznosti	1.798.941 EUR	1.506.598 EUR
Kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti	1,4	1,1

Kazalnik kratkoročnega pokritja kratkoročnih obveznosti se je v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 povečal z 1,1 na 1,4. Zato bi lahko sklepali, da se je plačilna sposobnost podjetja povečala. O ugodni velikosti kazalnika je težko govoriti, saj je odvisen tudi od panoge. Posojilodajalci pa pričakujejo, da bo njegova vrednost večja od 2.

Pospešeno pokritje kratkoročnih obveznosti

Pospešeno pokritje kratkoročnih obveznosti = denarna sredstva + kratkoročne terjatve + kratkoročne finančne naložbe/kratkoročni dolgovi

Izračun pospešenega pokritja kratkoročnih obveznosti prikazuje tabela 4.17.

Tabela 4.17 Pospešeno pokritje kratkoročnih obveznosti

Gospodarska kategorija	2008	2007
Denarna sred. + kratk. terjatve + kratk.fin. nal.	1.511.528 EUR	1.085.049 EUR
Kratkoročni dolgovi	1.798.941 EUR	1.506.598 EUR
Pospešeno pokritje kratkoročnih obveznosti	0,8	0,7

Čeprav se je vrednost pospešenega koeficienta povečala, je še vedno pod 1. Kot ugoden pospešen koeficient se razume tisti, ki je večji od 1. Njegova vrednost pa se spreminja po posameznih panogah.

4.3.4 Kazalniki obračanja

Pri kazalnikih obračanja ugotavljamo hitrost obračanja posameznih vrst sredstev. Poleg koeficienta obračanja lahko izračunamo tudi povprečno dobo vezave posamezne oblike sredstev. Kazalniki obračanja so zanimivi za širok krog uporabnikov: za poslovodstvo, lastnike in tudi za posojilodajalce.

Koeficient obračanja terjatev do kupcev

Koeficient obračanja terjatev do kupcev = prihodki od prodaje/povprečno stanje terjatev do kupcev

Koeficient obračanja terjatev do kupcev je za dve obdobji izračunan v tabeli 4.18.

Tabela 4.18 Koeficient obračanja terjatev do kupcev

Gospodarska kategorija	2008	2007
Prihodki od prodaje	7.375.250 EUR	6.069.362 EUR
Povprečno stanje terjatev do kupcev	1.289.401 EUR	1.153.662 EUR ⁹
Koeficient obračanja terjatev do kupcev	5,7	5,3

Koeficient obračanja terjatev do kupcev je v letu 2007 dosegel 5,3, v letu 2008 pa se je število obratov terjatev do kupcev v denarna sredstva povečalo na 5,7. Kazalnik kaže sposobnost izterjave pa tudi plačilno sposobnost kupcev.

Če število dni v letu delimo z dobljenim koeficientom, dobimo povprečno dobo vezave terjatev do kupcev. Iz izračuna je razvidno, da je podjetje v povprečju kreditiralo kupce 64 dni v letu 2008, kar je za 5 dni manj kot v letu 2007.

Povprečna doba vezave terjatev do kupcev v letu 2008 = $365/5,7 = 64$ dni.

Povprečna doba vezave terjatev do kupcev v letu 2007 = $365/5,3 = 69$ dni.

Koeficient obračanja zalog proizvodov

Koeficient obračanja zalog proizvodov = stroški prodanih proizvodov/povprečno stanje zalog proizvodov

Koeficient obračanja zalog proizvodov je izračunan v tabeli 4.19.

Tabela 4.19 Koeficient obračanja zalog proizvodov

Gospodarska kategorija	2008	2007
Stroški prodanih proizvodov	6.727.982 EUR	5.472.488 EUR
Povprečno stanje zalog proizvodov	799.159	466.636 EUR ¹⁰
Koeficient obračanja zalog proizvodov	8,4	11,7

Koeficient obračanja zalog proizvodov se je v letu 2008 znižal z 11,7 na 8,4 obrate zalog proizvodov v prodajo. Povprečna doba vezave proizvodov v zalogah se je podaljšala z 31 dni v letu 2007 na 43 dni v letu 2008.

Povprečna doba vezave zalog v letu 2008 = $365/8,4 = 43$ dni.

Povprečna doba vezave zalog v letu 2007 = $365/11,7 = 31$ dni.

⁹ Za izračun povprečnega stanja terjatev do kupcev je potreben tudi podatek iz bilance stanja na dan 31. 12. 2007. Na ta dan so bile kratkoročne poslovne terjatve izkazane v višini 1.239.934 EUR.

¹⁰ Na dan 31. 12. 2007 so bile zaloge izkazane v višini 337.584 EUR.

4.3.5 Kazalniki gospodarnosti

Kazalniki gospodarnosti kažejo na učinkovitost poslovanja podjetja oziroma na razmerje med prihodki in odhodki.

Gospodarnost poslovanja

Gospodarnost poslovanja = poslovni prihodki/poslovni odhodki

Gospodarnost poslovanja je izračunana v tabeli 4.20.

Tabela 4.20 Gospodarnost poslovanja

Gospodarska kategorija	2008	2007
Poslovni prihodki	7.375.250 EUR	6.069.362 EUR
Poslovni odhodki	6.727.982 EUR	5.472.488 EUR
Gospodarnost poslovanja	1,1	1,1

Izračun kaže, da je podjetje poslovalo gospodarno oziroma z dobičkom, saj koeficient presega 1. Gospodarnost poslovanja je bila v obeh letih enaka, to je 1,1. Vzporedno s poslovnimi prihodki so se povečevali tudi poslovni odhodki.

Celotna gospodarnost

Celotna gospodarnost = prihodki/odhodki

Rezultati izračuna celotne gospodarnosti so prikazani v tabeli 4.21.

Tabela 4.21 Celotna gospodarnost

Gospodarska kategorija	2008	2007
Prihodki	7.453.750 EUR	6.160.102 EUR
Odhodki	6.793.077 EUR	5.513.228 EUR
Celotna gospodarnost	1,1	1,1

Tudi celotna gospodarnost v obeh obdobjih dosega 1,1, tako kot gospodarnost poslovanja. To bi lahko pomenilo, da neposlovne dejavnosti nimajo vpliva na gospodarnost obravnavanega podjetja.

Dobičkonosnost prihodkov

Dobičkonosnost prihodkov = čisti dobiček / prihodki

Izračun dobičkonosnosti prihodkov prikazuje tabela 4.22.

Tabela 4.22 Dobičkonosnost prihodkov

Gospodarska kategorija	2008	2007
Čisti dobiček	509.843 EUR	512.810 EUR
Prihodki	7.453.750 EUR	6.160.102 EUR
Dobičkonosnost prihodkov	6,8 %	8,3 %

Delež čistega dobička v prihodkih se je v letu 2008 zmanjšal z 8,3 % na 6,8 %, kot kaže kazalnik dobičkonosnosti prihodkov. Zmanjšanje tega kazalnika največkrat pomeni, da bi bilo treba skrbneje bedeti nad stroški podjetja.

4.3.6 Kazalniki dobičkonosnosti

Kazalniki dobičkonosnosti kažejo na dobičkonosnost sredstev ali kapitala. Odgovarjajo na vprašanje, kaj je bilo doseženo z določenim vložkom.

Dobičkonosnost sredstev

Dobičkonosnost sredstev = čisti dobiček + finančni odhodki/povprečno stanje sredstev

Dobičkonosnost sredstev je izračunana in prikazana v tabeli 4.23.

Tabela 4.23 Dobičkonosnost sredstev

Gospodarska kategorija	2008	2007
Čisti dobiček + finančni odhodki	556.355 EUR	534.968 EUR
Povprečno stanje sredstev	5.498.800 EUR	4.753.200 EUR ¹¹
Dobičkonosnost sredstev	10,1 %	11,3 %

Uspešnost uporabe sredstev podjetja ne glede na to, s kakšnimi stroški so bila ta sredstva pridobljena (finančni odhodki), se je v letu 2008 znižala na 10,1 %. Večja vrednost kazalnika kaže na uspešnejše poslovanje podjetja. Zanimiva pa bi bila primerjava s panogo, v kateri podjetje posluje.

Dobičkonosnost kapitala

Dobičkonosnost kapitala = čisti dobiček/povprečno stanje kapitala

Dobičkonosnost kapitala je z izračunom predstavljena v tabeli 4.24.

Tabela 4.24 Dobičkonosnost kapitala

Gospodarska kategorija	2008	2007
Čisti dobiček	509.843 EUR	512.810 EUR
Povprečno stanje kapitala	3.110.979 EUR	2.599.968 EUR ¹²
Dobičkonosnost kapitala	16,4 %	19,7 %

Kazalnik dobičkonosnosti kapitala je zanimiv predvsem za lastnike kapitala oziroma podjetja. V našem primeru se je dobičkonosnost kapitala znižala z 19,7 % na 16,4 % v letu 2008, kar pomeni, da je podjetje v letu 2008 na 100 enot kapitala ustvarilo

¹¹ Za izračun povprečnega stanja sredstev v letu 2007 je potreben podatek stanja sredstev na dan 31. 12. 2006. Sredstva so konec leta 2006 bila izkazana v višini 4.488.420 EUR.

¹² Kapital je bil na dan 31. 12. 2006 izkazan v višini 2.343.878 EUR.

16 enot čistega dobička. Uspešnost naložbe pokaže primerjava z obrestnimi merami dolgoročnih vezav pri banki.

4.3.7 Povzetek vseh kazalnikov

Naslednja tabela 4.25 prikazuje povzetek vseh obravnavanih kazalnikov za leti 2007 in 2008.

Tabela 4.25 Povzetek obravnavanih kazalnikov

Kazalniki	2008	2007
Kazalnik stanja financiranja		
Delež kapitala v financiranju	56,3 %	56,9 %
Delež dolgov v financiranju	41,8 %	40,4 %
Kazalnik finančnega vzvoda	74,2 %	70,9 %
Delež časovnih razmejitev v financiranju	1,9 %	2,7 %
Kazalniki stanja investiranja		
Delež stalnih sredstev	57,7 %	66,4 %
Delež gibljivih sredstev	42,0 %	33,5 %
Odpisanost gradbenih objektov	20,9 %	-
Odpisanost proizvodne opreme	48,1 %	-
Odpisanost prevoznih sredstev	54,7 %	-
Kazalniki plačilne sposobnosti		
Trajno in dolgor. financiranje stalnih sredstev	1,2	1,1
Kratkoročno pokritje kratkoročnih obveznosti	1,4	1,1
Pospešeno pokritje kratkoročnih obveznosti	0,8	0,7
Kazalniki obračanja		
Koeficient obračanja terjatev do kupcev	5,7	5,3
Povprečna doba vezave terjatev do kupcev	64 dni	69 dni
Koeficient obračanja zalog proizvodov	8,4	11,7
Povprečna doba vezave zalog proizvodov	43 dni	31 dni
Kazalniki gospodarnosti		
Gospodarnost poslovanja	1,1	1,1
Celotna gospodarnost	1,1	1,1
Dobičkonosnost prihodkov	6,8 %	8,3 %
Kazalniki dobičkonosnosti		
Dobičkonosnost sredstev	10,1 %	11,3 %
Dobičkonosnost kapitala	16,4 %	19,7 %

5 SKLEP

Letno poročilo je pisni dokument, s katerim družbe komunicirajo z notranjimi in zunanji interesnimi skupinami. V njem podjetje enkrat letno predstavi svoje preteklo poslovanje in opozori na dogodke, ki so na to poslovanje vplivali. Hkrati pa predstavi tudi svoje cilje, vizijo in načrte za prihodnja obdobja. Letno poročilo poleg poslovnega poročila, ki je bolj opisno, sestavlja še računovodsko poročilo s pojasnili, kjer so predstavljeni temeljni računovodski izkazi. Računovodske informacije so izražene vrednostno in predstavljajo del nujno potrebnih informacij za analiziranje poslovanja gospodarske družbe.

Sestavine in vsebina letnega poročila so določene z Zakonom o gospodarskih družbah in Slovenskimi računovodskimi standardi. Na podlagi zakona mora biti letno poročilo sestavljeno jasno in pregledno. Izkazovati mora resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida. Zaradi podatkov, ki jih letno poročilo nudi, je lahko osnova za računovodsko analiziranje. Analitiki se tako poslužujejo njegovih računovodskih in tudi neračunovodskih podatkov. Ob tem pa je pomembna tudi dostopnost letnih poročil, ki morajo biti po zakonu javno objavljena.

V tej nalogi sta v prvem delu teoretično predstavljena letno poročilo in računovodska analiza s kazalniki. V drugem delu naloge sta predstavljena letno poročilo srednje velike proizvodne gospodarske družbe in analiza s kazalniki na osnovi konkretnih podatkov.

Obravnavano letno poročilo vsebuje vse predpisane sestavine letnega poročila in se dobro ujema s teoretičnimi smernicami za pripravo in sestavo letnih poročil, zato predstavlja primerno osnovo za analizo. Vsebuje vse potrebne podatke za izračune in tudi pojasnila k posameznim številčnim podatkom. Verodostojnost podatkov pa poveča še priloženo poročilo neodvisnega revizorja, ki vsebuje pozitivno mnenje. Revizor meni, da so računovodski izkazi resničen in pošten prikaz finančnega stanja obravnavane gospodarske družbe ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov.

Računovodsko poročilo s temeljnimi računovodskimi izkazi je pokazalo na solidno poslovanje podjetja. Že sam pogled na izkaz poslovnega izida za dve zaporedni obdobji kaže, da so se čisti prihodki od prodaje povečali za 22 %, čisti dobiček pa je dosegel 510 tisoč EUR, kar je bilo za 1 % manj kot v predhodnem letu. Bilanca stanja za isti zaporedni obdobji kaže, da se je premoženje podjetja v letu 2008 povečalo za 19 %. Na povečanje premoženja je vplivalo povečanje zalog in kratkoročnih poslovnih terjatev. Financirano je bilo v višini 56,3 % s kapitalom, ki se je zaradi ustvarjenega dobička povečal. Podjetje je v letu 2008 med obveznostmi povečalo predvsem dolgoročne finančne obveznosti do bank (za 195 %) in kratkoročne poslovne obveznosti (za 62 %).

Zanimivo pa je, da skoraj 7 % dolgoročnih obveznosti v letu 2008 predstavljajo obveznosti do lastnikov.

Analizo poslovanja sem nadaljevala z izračunom izbranih kazalnikov.

Kazalniki stanja financiranja kažejo, da razmerje med kapitalom in viri ostaja ugodno, saj delež kapitala v financiranju v letu 2008 predstavlja 56,3 %. Delež dolgov v financiranju se je malenkostno povečal.

Kazalniki stanja investiranja kažejo, da se je delež stalnih sredstev med sredstvi zmanjšal na 57,7 %, kar je lahko posledica večje poslovne dejavnosti, saj so se prihodki v istem obdobju povečali za 21 %. Hkrati pa zmanjšanje stalnih sredstev lahko pomeni neobnavljanje osnovnih sredstev, kar nam potrjuje izračunani kazalniki odpisanosti proizvodne opreme in prevoznih sredstev, ki so visoki (48,1 % in 54,7 %). Podjetje se tega zaveda in v letnem poročilu za naslednje leto načrtuje posodobitev proizvodne opreme.

Kazalniki plačilne sposobnosti so se v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 nekoliko izboljšali. Kazalnik dolgoročnega financiranja stalnih sredstev je ugoden (večji od 1), saj je dolgoročno financiran tudi del kratkoročnih sredstev. V letu 2008 sta se povečala tudi kazalnik kratkoročnega pokritja kratkoročnih obveznosti in kazalnik pospešenega pokritja kratkoročnih obveznosti.

Kazalniki obračanja kažejo na hitrost obračanja posameznih vrst sredstev. Kot je bilo že ugotovljeno, so se v letu 2008 terjatve do kupcev povečale, hkrati pa se je povprečna doba vezave terjatve do kupcev zmanjšala z 69 dni na 64 dni. Povečale so se tudi zaloge. Njihova vezava se je v povprečju podaljšala na 43 dni.

Kazalnika gospodarnosti poslovanja in celotne gospodarnosti kažeta, da se učinkovitost poslovanja podjetja ni spremenila. Njuna vrednost v obeh obdobjih dosega 1,1. Dobičkonosnost prihodkov pa se je zmanjšala na 6,8 %.

Izračunana kazalnika dobičkonosnosti sredstev in dobičkonosnosti kapitala kažeta na njuno znižanje na 10,1 % oz. 16,4 %.

Iz navedenega lahko ugotovimo, da je podjetje kapitalsko močno, in sicer z ustrežno strukturo virov glede na ročnost sredstev. V letu 2008 je povečalo obseg poslovanja in izkazalo dobiček, vendar se je dobičkonosnost prihodkov, sredstev in kapitala nekoliko znižala. Smiselno bi bilo, da podjetje učinkoviteje nadzoruje stroške, še posebej stroške dela, ki so v letu 2008 porasli za 36 %. Ob tem pa je treba poudariti, da izračuni posameznih kazalnikov ne zadoščajo za celovito analizo poslovanja podjetja. Kazalniki so le delni pripomoček. Izrazna moč posameznega kazalnika je omejena. Gledati in presoјati jih moramo v medsebojni povezavi in v povezavi z drugimi številčnimi računovodskimi in z neračunovodskimi podatki, ki jih najdemo v letnem poročilu.

LITERATURA

- Hočevar, Marko, Aleksander Igličar, in Maja Zaman. 2004. *Osnove računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Horvat, Tatjana. 2000. *Priprava letnega poročila za komuniciranje z interesnimi skupinami podjetja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Horvat, Tatjana. 2003. *Priprava razkritij v letnem poročilu gospodarske družbe*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Igličar, Aleksander in Marko Hočevar. 1997. *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Kavčič, Slavka. 1998. Analiziranje za pripravo letnega poročila. *Analiziranje za potrebe strateškega poročanja ter dosežki analitske prakse in teorije*, 7-22. Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije.
- Koletnik, Franc. 1997. *Analiziranje računovodskih izkazov (bilanc)*. Maribor: Ekonomsko poslovna fakulteta.
- Koletnik, Franc. 1995. *Analiziranje računovodskih izkazov (bilanc)*. Maribor: Ekonomsko - poslovna fakulteta.
- Letno poročilo za leto 2008*. 2009. Interni dokument izbranega podjetja.
- Melavc, Dane in Franko Milost. 2003. *Računovodstvo*. Koper: Fakulteta za management Koper.
- Milost, Franko. 1996. *Računovodstvo in finance*. Portorož: Fakulteta za pomorstvo in promet.
- Milost, Franko. 1997. *Računovodstvo in poslovne finance*. Portorož: Visoka šola za hotelirstvo in turizem.
- Odar, Marjan. 2009. Računovodsko poročanje za leto 2008. *IKS 6 (1/2)*: 7 - 38.
- Rogl, Marko, Klemen Tičar, Matjaž Ulčar in Benjamin Zagorc. 2007. Splošno o poslovanju gospodarskih družb. *Novi zakon o gospodarskih družbah v praksi*, 1-14. Maribor: Forum Media.
- Slovenski inštitut za revizijo. 1998. *Kodeks računovodskih načel*. [Hhttp://www.eudavki.si/index.php?S=1&Article=21](http://www.eudavki.si/index.php?S=1&Article=21) (12. 6. 2009).
- Slovenski računovodski standardi (SRS). *Uradni list RS*, št. 118/2005, 9/2006, 20/2006, 70/2006, 75/2006 in 119/2008.
- Uredba o Standardni klasifikaciji dejavnosti. *Uradni list RS*, št. 69/2007.
- Zadavec, Rajko. 2003. *Zaključni račun po novem*. Ljubljana: Primath.
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS*, št. 42/2006 in št 60/2006.
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1B). *Uradni list RS*, št. 68/2008.

